Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 336 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 (Ն. Տ.) 25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 10 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դահեկան ։ Երկու անգամի համար 2 [illegible] կարկութիւն կ'լլայ ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Արեւելք»ի Խմբագրութեան [illegible]

ՏՊԱՐԱՆԻՆ, [illegible], [illegible]

իսկ [illegible] հասցէին

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده {اره‌ولك}

غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	[illegible]	[illegible]	200
»	» Վեցամսեայ	»	»	100
»	» Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով	տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով	վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	» Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է ։ Խմբագրութեան ղրկուած ո և է նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր ։

Ծանուցմունք կ'ընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿՆԵՐԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

ՖՐԱՆՍԱ

Առաջիկայ նոյեմ. 18ին երկրորդ հարիւրամեակը պիտի լինի «Նանդի Հրովարտակ»ին յետս կոչման, որով ֆրանսական թագաւորութիւնն ետ առաւ այն արտօնութիւններ և իրաւունքներ զորս ֆրանսացի Բողոքականաց տուած էր, վերսկսելով հալածել զայնս, և որոյ հետեւանքն եղաւ՝ մեծ թուով ֆրանսացի Բողոքականներու գաղթականութիւնն ի Բրուսիա, Հոլանտա և Զուիցերիա։ Այս գաղթականք դիւրակեաց, արհեստաւոր և աշխատասէր մարդիկ էին, և զարգացան այն նոր երկիրներու մէջ զորս երկրորդ հայրենիք կ'ընդունէին և զօրացուցին զայնս ։

Արդ, կը ծանուցուի թէ այս ֆրանսացի գաղթականաց սերունդք որոշած են՝ Նանդի Հրովարտակին յետս կոչման երկրորդ հարիւրամեակին առթիւ հանդէսներ կատարել, ո՛չ թէ յետս կոչմանն համար գոհութիւն յայտնելու, այլ շնորհակալութեամբ յիշելու զայն հիւրընկալութիւն, որ շնորհուեցաւ՝ Ֆրանսայի յարուցած հալածանքէն փախչող Բողոքականներուն ։

Այս առթիւ, ֆրանսացի Բողոքականք իրենց հայրենասիրութեան մէկ նոր փորձը կուտան, յորդորելով զիրար որ օտար երկիրներու մէջ կատարելի այս հանդիսից ներկայ չգտնուին ։ Բողոքականաց «Պատմական Ընկերութիւնը» շրջաբերական մը հանած է, որով, փոխանակ օտար հանդիսից մասնակցելու, առանձին պաշտամունք կատարել կը յանձնարարէ ։ Ընկերութիւնը կ'ըսէ թէ, ֆրանսացի Բողոքականք, շնորհակալ լինելով հանդերձ այն օտար ազգերու որք բարեսիրաբար հիւրընկալած էին գաղթականները, չեն կրնար խորին ցաւով չյիշել ինչ որ Ֆրանսա կորոյս այդ առթիւ։ «Այն գաղթականք կ'ապրին այսօր այնպիսի երկիրներու մէջ որք օգուտ քաղած են Ֆրանսայի դժբախտութիւններէն, և ֆրանսացի Բողոքականք հայրենեաց վիշտը նորոգելու բնութիւն ունեցող ցոյցերէ պարտին զգուշանալ։ Ֆրանսացի Բողոքականք իրենց հայրենեաց մէջ իսկ կրօնային յատուկ պաշտամունք պարտին մատուցանել այս առթիւ, ո՛չ թէ ուրախութեան, այլ սգոյ և խոնարհութեան համար, աղօթելու համար որ անցելոյն սխալները չկրկնուին այլ եւս ։»—Ֆրանսացի Բողոքականաց հայրենասիրութիւնը գովելի է արդարեւ։

* *

Ընկերվարական Քրի տը Բէօբլ (Ճիչ Ժողովրդեան) թերթին գլխաւոր խմբագիր Պ. Ժիւլ Վալէս մեռաւ զինք տանջող շաքարախտէն ։ Նորա թաղման հանդէսն հակագերմանական ցոյցի մը առիթ տուաւ Բարիզի մշտայոյզ և անզուսպ «ուսանող» դասուն։—Դագաղին հետեւող ամբոխին մէջ կ'երեւէր դրօշ մը որոյ վրայ գրուած էր «Գերմանացի Ընկերվարականք» ։ Ի Քարթիէ Լադէն, ի տես այն դրօշի, լսուեցան «Կեցցէ՛ Ալզաս-Լօռէն», «Կեցցէ՛ Ֆրանսա», «Անկցի՛ Բրուսիա», «Անկցի՛ Պիզմարք» աղաղակներն, և խումբ մը ուսանողք յարձակեցան օտար դրօշին վրայ ։ Քարեր տեղացին, կռուի հարուածներ փոխանակեցան, բայց յարձակողք յետս մղուեցան ։ Պասդիլի մօտ, նոյն տեսարան կրկնուեցաւ ։ Բէռ Լաշէզի գերեզմանատան մէջ, ընկերվարական բանախօսներ դամբանականներ արտասանեցին, բայց յարուցեալ խռովութեան մէջ կիսկատար մնաց նոցա խօսքն, ըստ օրինակի ամէն անիշխանական գումարմանց ։ Նորէն յարձակում եղաւ գերմանացի ընկերվարական պատգամաւորութեան վրայ, Գերմանիոյ դէմ նախատալից աղաղակներ արտասանեցան, և «Կեցցէ»ներ բուեցան «Հասարակորդ»ի և «Ընկերային Յեղափոխութեան» համար ։ Ոստիկանութիւնը չմիջամտեց ։

Բարիզի լրագիրք ըստ մեծի մասին կը հաւանին ուսանողաց հայրենասիրական ընթացքին, պնդելով սա կէտի վրայ թէ օտարազգիք իրաւունք չունին մասնակցելու ֆրանսական հողին վրայ կատարուած քաղաքական ցոյցերու ։ «Եթէ գերմանացի Ընկերվարականներ կան, թո՛ղ իրենց հայրենի երկիրը, Պերլին կամ ուրիշ քաղաք երթան, և հոն ցոյցեր ընեն ։ Այլ ցորչափ կը վայելեն ֆրանսական հիւրընկալութիւն, իրաւունք չունին մասնակցելու անիշխանական ցոյցերու»։— Ուսանողներն հետեւեալ օրը բողոքագիր մը հրատարակեցին, յայտարարելով թէ իրենց հայրենասիրական սուրբ զգացմունք վիրաւորուած էին ի տես օտար դրօշին զոր իրենց մէջ ծածանել կ'ուզէր, և թէ իրենք չէին կրնար այլապէս վարուիլ ։ Ուսանողք Ֆրանսայի ապագայ զինուորներն են, և որչափ ալ գործ չունենային քաղաքականութեան հետ, ֆրանսական երիտասարդութեան պատիւը զիրենք կը պարտաւորէր գործնական բողոք մ'ընել գերմանացի Ընկերվարականաց յանդուգն ընթացքին դէմ։

* *

Ֆրանսացի եպիսկոպոսք ոմանք Ազատ-Որմնադրութիւնը (Ֆրան-Մասոնութիւնը) բնաբան ըրած են Մեծ-Պահոց առթիւ իրենց հանած հովուական շրջաբերականներուն ։ Չէ մոռցուած թէ մօտերս Պապն ինք բանադրած էր Ազատ-Որմնադրութիւնը, հաւատացեալներն զգուշացնելով այդ մարմնոյ անդամակցութենէն. բայց Ոստիկանութեան նախորդ Վերատեսուչ Պ. Անտրիէօյի ինչ ինչ կարծեցեալ յայտնութիւնք Բարիզի մէջ օրուան խնդիր ըրած են Ազատ-Որմնադրութիւնը ։ Պ. Անտրիէօ արմատական կամ ծայրայեղ հանրապետական Երեսփոխան մ'է, որ այս օրերս հանած մէկ լրագրոյն հրապոյր մը լինելու համար, անոր մէջ կը հրատարակէ իւր փորձառութիւններն ու տպաւորութիւններն իբրեւ նախորդ Վերատեսուչ Ոստիկանութեան ։ Իւր ժամանակին կատարեցաւ իւր մասնակցութեամբ՝ վանքերու փակումն և միաբանութեանց ցրումն, — տնօրինութիւն մը զոր Պ. Անտրիէօ կը դատապարտէ այժմ, բայց հինգ տարի առաջ բոլորովին տարբեր կարծիք ունէր ։ Պ. Անտրիէօ գլխաւոր դեր մը կատարեց Պ. Կամպէդդայի Նախարարութեան անկման մէջ ։ Այս դէպք համոզում մը գոյացուցած կ'երեւի Պ. Անտրիէօյի մէջ թէ իւր յատուկ պաշտօն է նախարարութիւններ տապալել. բայց անկէ ի վեր ըրած նմանօրինակ փորձերն անյաջող եղան ։ Իւր հրատարակութեանց նպատակն է՝ ոստիկանութեան վարկը կոտրել, ծաղրելի ընել ոստիկանութեան կազմակերպութիւնն, և այս նպատակաւ երբեմն իրեն յանձնուած նախարարական պաշտօնի մը գաղտնիքներն ալ ի լոյս կը հանէ ։

Պ. Անտրիէօ Ազատ-Որմնադրութեան նկատմամբ եւս նոյն ընթացքը բռնեց ։ Ազատ-Որմնադրութեան հետ պաշտօնական յարաբերութիւններ ունեցած լինելով, ամբողջ նկարագրութիւն մ'ըրաւ այն արարողութեանց որովք բազում տարիներ առաջ ընդունուած էր Ազատ-Որմնադրաց կարգին մէջ ։ Այս յայտնութիւնք շատ [illegible] չեղան. զի Ազատ-Որմնադիրք միայն գիտեն թէ Պ. Անտրիէօյի ծաղրած արարողութիւնք իրօք գոյութիւն ունի՞ն իրենց մէջ թէ ոչ, և կարծողներ կան թէ Պ. Անտրիէօ ինք եւս ճշմարտութիւնը չէ գրած, այլ ժողովրդային դիւրահաւանութենէ օգուտ քաղած է, մտացածին արարողութիւններ նկարագրելով ։

Այնու ամենայնիւ, Բարիզի կղերային թերթեր խնդիրը լրջօրէն ձեռք առած են, և ի մէջ այլոց Լ'Իւնիվէր ծանրապէս կ'ամբաստանէ Ազատ-Որմնադիրները թէ «դաւեր, թոյներ ու դաշոյններ» իրենց գաղափարներն յառաջ տանելու միջոց ընտրուած են ։ Շանպօռի կոմսին, Պուրպոնեան գերդաստանի վերջին յուսոյն շիջումն, ինչպէս նաեւ նորա հօր, Պէրրիի դքսին, ժամանակաւ դաշունահար սպանումն կղերային թերթեր Ազատ-Որմնադրաց դաւերուն կ'ուզեն վերագրել ։ Բայց Շանպօռի կոմսին բնական մահուամբ մեռած լինելն իւր իսկ բժշկաց կողմէ փաստել է. իսկ նորա հօր սպանումն քաղաքական շարժառիթ մ'ունէր ։ Հակառակ այս պատմական ստուգութեանց, Ազատ-Որմնադրութեան դէմ կաթոլիկ աշխարհին մէջ այս օրերս նորէն գլխաւոր շարժումն հետաքրքրական երեւոյթ մ'է անշուշտ ։

* *

Փետր. 17ին Բարիզի Պատժական Դատարանն երեք անձեր դատապարտեց 2 տարւոյ, 8 ամսոյ և 6 ամսոյ բանտարկութեանց, հասարակութեան դիւրահաւանութիւնն ամօթալի վաստակի մը աղբիւր ըրած լինելու յանցանօք ։ Դատապարտելոց մին էրմիտաժ Արուեստահանդիսին ֆրանսական գործակալ մը, միւսն էր գաւառապետ մը, և երրորդն էր անդամ մը Հանրապետական Ընտրական Մասնախմբին ։ Սոքա հաւատացուցեր էին միամիտներու թէ կրնային պատուանշաններ, գաւառապետական պաշտօններ և թերեւս բարձրագոյն պաշտօններ իսկ ձեռք բերել ։ Բորդուէզ պատուանշանի մը համար գին տացեր էին 4,000 ֆրանք. Պարոնութեան տիտղոսին համար (զոր ամեն Հայ ձրիապէս կը գործածէ) 30,000 ֆրանք առեր էին. իսկ Պատուոյ Լէգէոնի Խաչին համար՝ զանազան գումարներ ։ Այսու չին մէկը ճշգրիւ վճարած էր 14,750 ֆրանք, կարծելով թէ Պ. Ֆէրրիի մէկ հօրաքրոյրն իրեն համար նահանգապետի պաշտօն մը ձեռք պիտի բերէր ։ Երիտասարդի մը զինուորական ծառայութենէ ազատութիւն առաջարկուած էր 25,000 ֆրանքի փոխարէն ։ Բարիզի խանութպան մը 5,000 ֆրանք վճարեր է, յուսալով թէ՝ կարող Երեսփոխանի մը միջնորդութեամբ Պատուոյ Լէգէոնի Խաչը ձեռք պիտի բերէր ։ Ուրիշ մը 3,200 ֆրանք տուած էր նոյն նպատակաւ ։ Խնդրարկու մը կ'ուզէր Պատուոյ Լէգէոն մը իրեն համար, Բորդուէզ պատուանշան մը իւր հօր համար և պարսկական պատուանշան մը իւր խորթ հօր համար ։ Վէնէզուէլայի պատուանշանի մը համար 3,000 ֆրանք վճարող դատաւոր մը իւր դրամն ետ առնելու բարեբախտութիւնն ունեցաւ. իսկ միւսներուն դրամը խաբեբաներուն կոկորդը մնաց ։ Պատուանշանի համար Ֆրանսայոյ ոմանց տարօրինակ սէրն երբեք այնչափ ամօթալի եղանակաւ երեւան չէր եկած որչափ այս երբեակ դատին մէջ ։

* *

Փարիզի հարիւր տասն [illegible], ներկայացուցիչք կաթոլիկ արհեստաւորաց ակումբներուն, այս օրերս Հռոմ կ'երթան, Պապին օրհնութիւնն հայցելու իրենց կազմակերպութեան համար ։

Փետր. 16ին Բարիզի համայն եկեղեցեաց մէջ հանգանակութիւնք եղան՝ հիւանդանոցներու մէջ խոստովանահայր քահանաներ պահելու ծախուց համար, ըստ որում երկու տարիէ ի վեր կառավարութիւնը դադրած է վճարել այս ծախք ։ Բարիզի Կոմսն 1,000 ֆրանք ղրկած է առ Կիպէր Արքեպիսկոպոսն Բարիզի, իբրեւ իւր անձնական նպաստ ։

* *

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՊՏԻՆԵՐԸ

Թայմզ լրագրոյն Աղեքսանդրիոյ թղթակիցը կը հեռագրէ փետր. 18 թուականաւ —«Ինչ ինչ ակմբաց մէջ, քաղաքական նշանակութիւն մը կ'ընծայուի Զարին կողմէ Եգիպտոսի Խպտիներու Պատրիարքին պատուանշան մը տալուն, և այն մանրակրկիտ ջանից որով կ'ուզուի ապացուցանել թէ Ռուսիա մասնաւոր համակրանք մը կը տածէ դէպ ի Խպտիական Եկեղեցին յԵգիպտոս ։»

* *

ՌՈՒՍԻԱ

Կառավարական գանձէն նոր գողութեան մը դատը պիտի վարի Քազանի Զինուորական Ատենին առջեւ, յորում գտնուին կարգէ տիտղոսաւոր պաշտօնակալներ, ընդհատեաններ, կառավարական պայմանագիրներ, ([illegible]), և ուրիշներ պիտի ամբաստանուին թէ զինուորաց հագուստին համար կառավարական գանձէն տրուած գումարներէն քանի մը միլիոն ռուբլի գողութիւն ըրած են ։

Սիպերիայէ լուր եկած է թէ Ամուրի գաւառին նոր կառավարչին մօտ պաշտօնակալ սպայ մը, երբեմն Չերնայեֆ զօրավարին թիկնապահ, ձերբակալուած և Ներչինսք տարուած է թղթատարութեանց տեսուչ մը սպաննած լինելուն համար ։ Սպան թղթատարական կայարանը մտնելով, ռուս պաշտօնատարաց հանրածանօթ գռեհիկ ընթացքը ձեռք առած էր, և սոր վրայ քաղցրութեամբ խնդրուած էր իրմէ որ երկիւղ չպատճառէր տեսչին հիւանդ պառկող զաւկին ։ Բարկացոտ սպան անմիջապէս կռուփ մը կ'իջնէ տեսչին երեսին, և ապա բէվոլվըրով կը զարնէ կը մեռցնէ զնա ։ Յետոյ բէվոլվըր ի ձեռին ձին կը քշէ կ'երթայ, բայց մօտաւոր կայարանի մը մէջ կը բռնուի քիչ մը դժուարութեամբ ։ Ինչպէս կ'երեւի, այդ հեռաւոր վայրաց մէջ իսկ ռուս պաշտօնակալաց համար ո՛չ եւս կարելի է ի բաց թողուլ մարդկութեան ամեն նկատումներ և մնալ անպատիժ ։ Ընդհանրապէս կը կարծուէր թէ, այս հեռաւոր տեղեր, ռուս պաշտօնակալ մը իրաւունք ունէր սպաննել զով որ դիմադրէր իւր լրբենի վարմանց ։

* *

ԱՆԳԼԻԱ

1792 թուականին Անգլիոյ տրոց հասոյթը 17,300,000 ոսկւոյ մօտ էր, և ծովային և ցամաքային զօրաց ծախքը միայն 6,250,000 ոսկի կը հաշուուէր ։ Իսկ այժմ (այսինքն 92 տարի ետքը) տրոց հասոյթը 86,750,000 ոսկի, և պատերազմական ծախքը 28,093,000 ոսկի է. ծովայինն 10,757,000 և ցամաքայինն 15,606,000, Հնդկաստանի մասնակցութիւնն ալ նոյն ծախուց՝ 1,730,000 ոսկի ։

Անգլիա իւր քաղաքականութիւնն ի գլուխ հանելու համար, պարտուց ներքեւ մտնելու երբեք վախցած չէ ։ Սպանիոյ ժառանգութեան պատերազմին համար 30 միլիոն ոսկի, գերութեան ջնջման համար 43 միլիոն, Եօթն Տարուան պատերազմի համար 82 միլիոն և Ամերիկայի անկախութեան դիմադրելու համար 97 միլիոն ոսկի ծախք ըրած է. որոց ամբողջութիւնը 272 միլիոնի կը հասնի ։ Ասկէ զատ, մեծ պատերազմին (Ֆրանսայի դէմ) ծախքը 831 միլիոն ոսկւոյ նստեցաւ երկրին, որոյ 622 միլիոնն բարդեցաւ ազգային պարտուց վրայ, որ այժմ 690,000,000 կը հաշուուի ։ Իսկ 1805 թուականին 860,000 000ի հասած էր, որ նոյն տարւոյ երկրին բնակչաց թուոյն նայելով (20 միլիոն) մարդ գլուխ 43 ոսկի կ'լլինար ։ Այսօր Անգլիա [illegible] և ուրիշ ազգային պարտուց համար տարին 31,415,000 ոսկի կը վճարէ ։

* *

ԻՌԼԱՆՏԱ

Պ. Բառնէլի կուսակցութիւնն ամեն ջանք կ'ընէ ընտրական վերջին բարենորոգումէն և աթոռոց վերաբաշխումէն օգուտ քաղել, այնպէս որ վերակազմեալ Խորհրդարանին մէջ Իռլանտայի Ինքնավարութիւն խնդրող կուսակցութիւնն 85 Երեսփոխան ունենայ ։

Իւր գործողութիւնները կը շարունակէ նաեւ Իռլանտայի Հողային Միութիւնն, որ կը պաշտպանէ իռլանտացի հողագործաց և վարձակալաց շահերն ընդդէմ հողատերաց ։ Վերջին տարւոյն մէջ 7,600 ոսկի նպաստ տրուեր է կարօտ հողագործաց և վարձակալաց, զորս վտարած էին հողատերք ։ Պ. Բառնէլ և սոյն Միութիւն ստիպմամբ կը խնդրեն իրենց Ամերիկաբնակ ազգակիցներէ, յառաջ մղել հանգանակութիւններն, որոց արդիւնքը պիտի գործածուի պաշտպանելու Իռլանտայի մի կողմէ քաղաքական և միւս կողմէ տնտեսական կենսական շահերը ։

* *

ԱՒՍՏՐԻԱ

Աւստրիոյ փողերանոցներն անցեալ 1884 տարւոյն մէջ հետեւեալ ոսկի և արծաթ դրամները կոխած են.

		ֆլոր. [illegible]
6,412,156	արծաթ դրամ 1 և 2 ֆիորինեաց	6,199,442
1,477,862	Մարիա Թէրէզա թալէր	3,140,648
709,326	ոսկի դրամ (տուգաթ)	7,823,368
16,649,984	մանր արծաթ դրամ (10 քրայցեր)	1,038,004

* *

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔ

Պրուսէլէ կը հեռագրուի առ Թայմզ.

Օրէնսդրաց ու մասնագիտաց յանձնաժողով մը պիտի պատրաստէ համազգային ժողովոյ մը հիմնագիրն, որ պիտի գումարի՝ ամեն քաղաքակիրթ

— 9 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՋՈՒՐ ՏԸՆՔԱՆԻ

Երկրորդը, Թոմ Աւսթին, հին նաւաստի մ'էր՝ արժանի ամենայն վստահութեան ։ Տընքանի նաւորդաց թիւն էր, նաւապետն և երկրորդն ալ ի միասին, քսան եւ հինգ, ամենն ալ Տըմպարթընի կոմսութեան բնակիչ, ամենն ալ փորձ նաւաստիներ, Կլէնարվանի գերդաստանին հողերը մշակող ճորտերու որդիք, որք նաւուն մէջ ճշմարիտ ցեղ մը կը կազմէին քաջ եւ բարի անձանց, եւ որոց մինչեւ իսկ աւանդական տիկը (տիկ հովուական) չէր պակսեր ։ Ուստի Լորտ Կլէնարվան լաւ հպատակներու խումբ մ'ունէր, ամենն ալ գոհ իրենց արհեստէն, անձնուէր, քաջասիրտ, միապէս յաջողակ թէ՛ զինուց գործածութեան եւ թէ՛ նաւաստականութեան մէջ, եւ կարող հետեւիլ իրեն՝ ամենէն արկածալից արշաւանաց մէջ ։ Երբոր Տընքանի նաւաստիք լսեցին Լորտ Կլէնարվանի որոշումը, չկրցին զսպել իրենց ուրախական արտայայտութիւնն, եւ Տըմպարթընի ժայռերուն արձագանգները քանիցս հնչեցին՝ նոցա ցնծագին հուռաներով ։

Ճօն Մանկլս, իւր նաւն յարդարելու եւ պարէնաւորելու զբաղած ժամանակ, չմոռցաւ նաեւ կահաւորել Լորտ եւ տիկին Կլէնարվանի բնակարաններն՝ երկար եւ հեռաւոր ուղեւորութեան մը համար ։ Կրանթ նաւապետին որդւոց խցիկներն ալ պատրաստեց. վասն զի տիկին Էլէնա չէր կրցած թոյլտուութիւն զլանալ Մարիի, որ իրեն ուղեկցիլ խնդրած էր ։

Ռոպէրթ պատանեակն ալ աւելի կ'ընտրէր նաւուն շտեմարանին մէջ թաքչիլ, քան թէ չերթալ ։ Մինչեւ իսկ յանձնառու էր նաւամանչ (միչոյ) լինել Նէլընի եւ Ֆրանքլինի պէս, որպէս զի Տընքանի մէջ մտնէր ։ Այսպիսի աղուոր փոքրիկին ի՞նչպէս դէմ կենալու էր. ուստի և ոչ իսկ փորձուեցաւ ։ Մինչեւ անգամ հարկ եղաւ հաճիլ, որ իբր ուղեւոր չկրնալով, վասն զի անպատճառ ծառայել կ'ուզէր իբրեւ աշկերտ կամ նաւաստի ։ Ճօն Մանկլս յանձն առաւ նաւավարութեան արհեստն ուսուցանել նմա ։

—Լա՛ւ, ըսաւ Ռոպէրթ, և եթէ ուզէք՝ թող չխնայէ ինձմէ խարազանի հարուածներն ։

—Անհոգ եղիր այդ մասին, տղա՛ս, պատասխանեց Կլէնարվան լուրջ դէմքով, առանց աւելցնելու թէ խարազանի գործածումն արգիլեալ էր, և Տընքանի մէջ ալ կատարելապէս անօգուտ ։

Ուղեւորաց ցանկն ամբողջացնելու համար կը բաւէ անուանել Մաք Նապս հազարապետը ։ Մաք Նապս, յիսնամեան մարդ մ'էր, հանդարտ և կանոնաւոր դէմքով, որ կ'երթար ուր և տանէին կամ յուղարկէին. պատուական և կատարեալ բնութիւն մը, համեստ, լուռ, խաղաղ և քաղցր. միշտ համաձայն ամեն բանի վրայ և ամեն մարդու հետ. բնաւ չէր վիճաբանէր, չէր վիճէր, չէր բարկանար. մի և նոյն քայլով կ'ելնէր իւր ննջասենեկին սանդուղներէն կամ խրամատեալ միջնորմի մը զառիվայրէն վեր, առանց որ և է բանէ յուզուելու, առանց երբեք վրդովելու և ոչ իսկ թնդանօթի մը ռումբէ, և անշուշտ առանց բարկութեան առիթ մը գտած լինելու պիտի մեռնի ։ Այս մարդ, ոչ միայն պատերազմներու մէջ պէտք եղած քաջութիւնը գերազանցաբար ունէր, այն Ֆիզիքական քաջութիւնն որ մկնային կորովոյ միայն արդիւնքն է, այլ, որ առաւել գեղեցիկ է, բարոյական քաջութիւն, այն է հոգւոյ պնդութիւն ունէր ։ Եթէ պակասութիւն մ'ունէր, յոյժ [illegible] բացարձակապէս Սկովտացի լինելն էր, զուտ Գալէտոնիացի, իւր երկրին վաղեմի սովորութեանց կամակոր աւանդապահ ։ Այս պատճառաւ չուզեց երբեք ծառայել Անգլիոյ, և իւր հազարապետութեան աստիճանն ստացած էր Հայլէնտ-Պլաք-Ուաչ կոչուած սեւ պահապան զօրաց 42րդ գունդին մէջ, որոյ զօրապետներն Սկովտացի ազնուականներէ միայն կը կազմուէին ։ Մաք Նապս, իբրեւ հօրեղբօրորդի Կլէնարվանի, Մէլքօմի դղեակը կը բնակէր, և իբրեւ հազարապետ՝ բնական համարեցաւ ուղեկցիլ իւր հօրեղբօրորդւոյն ։

Սոքա էին ահա ուղեւորք և նաւաստիք Տընքան չոգենաւուն, որ անակնկալ պարագայից զօրութեամբ արդի ժամանակաց ամենէն զարմանալի ուղեւորութիւններէն մին կատարելու կոչուած էր ։ Կլասկոյի Սթիմպութ-Քուէյ նաւահանգիստն հանելէն ի վեր, հասարակաց հետաքրքրութեան միակ առարկայն եղած էր ։ Ամեն օր մեծ բազմութիւն կուգար տեսնել զայն ։ Ամենուն համակրութիւնն անոր վրայ էր, ամեն մարդ անոր վրայ կը խօսէր ի մեծ դժգոհութիւն միւս նաւապետաց, և ի մէջ այլոց Պըրթըն նաւապետին, որ Տընքանի քով խարսխեալ և Կալկաթա երթալու պատրաստուող Սքօթիա անուն շքեղաշուք չոգենաւու մը հրամանատարն էր ։

Սքօթիա, իւր մեծութեամբ իրաւունք ունէր իբր պզտիկ չոգենաւակ նկատել զՏընքան, բայց և այնպէս ամենուն ուշադրութիւնը Լորտ Կլէնարվանի չոգենաւին վրայ կեդրոնացած էր, և օր քան զօր կ'աճէր ։

Վերջապէս կը մօտենար չուելու վայրկեանը ։ Ճօն Մանկլս ճարտարութիւն և փոյթ միանգամայն ի գործ դրած էր ։ Բլայթի մէջ առաջին փորձն ընելէն ամիս մը յետոյ, Տընքան, յարդարեալ, կահաւորեալ, պարէնաւորեալ, կազմ և պատրաստ էր ի չու ։ Օգոստ. 25ին ճամբայ պիտի ելնէր, որով կարող կը լինէր գարնան սկիզբներն հարաւային լայնութեան աստիճաններուն տակ հասնիլ ։

Երբոր Լորտ Կլէնարվանի դիտաւորութիւնն իմացուեցաւ, քանի մը կողմէ դիտողութիւնք եղան իրեն այս ուղեւորութեան դժուարութիւններուն և վտանգներուն վրայ, բայց բնաւ ականջ չկախեց, և պատրաստուեցաւ մեկնիլ Մէլքօմ-Քասլէն ։ Մնաց որ, իւր վրայ սրտմտողները շատ կը մեղադրէին զինքը ։ Հանրային կարծիքն անկեղծաբար Սկովտացի լորտին կողմը բռնեց, և բոլոր լրագիրք, ի բաց առեալ կառավարական թերթերը, միաձայն դրուատեցին ծովակալութեան լորտերուն բռնած ընթացքն այս գործի մէջ ։ Եւ սակայն, Լորտ Կլէնարվան անզգած կեցաւ թէ՛ պարսաւին և թէ՛ գովեստին առջեւ. ինքն իւր պարտքը կը կատարէր, մնացեալը փոյթ չէր ըներ ։

Օգոստ. 24ին, Լորտ Կլէնարվան, տիկին Էլէնա, Մաք Նապս հազարապետ, Մարի և Ռոպէրթ Կրանթ, Պ. Օլպինէթ, չոգենաւին մատակարարն, և իւր կինը, տիկին Օլպինէթ, որ տիկին Կլէնարվանի սենեկապանուհին էր, մեկնեցան Մէլքօմ-Քասլէն, յետ ընդունելոյ ծառայից սրտաշարժ հրաժեշտներն ու բարեմաղթութիւնները ։ Քանի մը ժամ յետոյ չոգենաւին մէջ զետեղուած էին ։ Կլասկոյի բնակիչք համակրական բաղձանօք ընդունեցին զտիկին Էլէնա, Լորտ Կլէնարվանի դեռահասակ և քաջասիրտ կինն, որ մեծափարթամ կենաց անդորրաւէտ բերկրութիւններէն հրաժարելով՝ նաւաբեկելոց օգնութեան կը դիմէր ։

Լորտ և Տիկին Կլէնարվանի բնակարաններն դունակին* մէջ Տընքանի բոլոր յետսակողմը գրաւած էին ։ Երկու ննջարաններէ, մէկ դահլիճէ և երկու արդուզարդի խուցերէ կը բաղկանային ։ Ասոնցմէ զատ, հանրային քառակուսի մը կար, վեց խցիկներէ շրջապատեալ, որոց հինգը Մարի և Ռոպէրթ Կրանթի, Պ. և Տիկին Օլպինէթի, և Մաք Նապս հազարապետին յատկացեալ էին ։ Իսկ Ճօն Մանկլսի եւ Թոմ Աւսթինի խցիկներն ետեւի կողմն էին եւ տախտակամածին վրայ կը բացուէին ։ Նաւաստիք միջնայարկը կը բնակէին յոյժ հանգիստ, վասն զի շոգենաւն իւր ածուխէն, պարէնէն և զէնքերէն զատ ուրիշ բեռ չունէր ։ Ուստի ներքին կարգադրութեանց համար տեղ չէր պակսած Ճօն Մանկլսի, և ճարտարապէս օգուտ քաղած էր ։

Տընքան օգոստ. 24 էն 25ի գիշերը ճամբայ պիտի ելնէր, առաւօտեան ժամ երեքի տեղատուութեան միջոցին ։ Բայց, անկէ առաջ, Կլասկոյի ժողովուրդը սրտաշարժ արարողութեան մը ներկայ գտնուեցաւ ։ Իրիկուան ժամ ութին, Լորտ Կլէնարվան և իւր հիւրերն, ինչպէս նաեւ նաւուն բոլոր մարդիկը, ջեռուցիչներէն սկսեալ մինչեւ նաւապետն, որք այս անձնուիրական ուղեւորութեան մասնակից պիտի լինէին, դուրս ելան չոգենաւէն, և Սէնթ-Մունկոյ գնացին, Կլասկոյի հին մայր եկեղեցին ։ Այս վաղեմի տաճար, որ բարենորոգման պատճառած աւերումներուն մէջ անվթար մնացած է, և զոր այնչափ սքանչելապէս նկարագրած է Ուալթէր-Սքոթ, իւր յաղթաբերձ կամարներուն ներքեւ ընդունեց Տընքանի ուղեւորներն ու նաւաստիներն ։ Անթիւ բազմութիւն ընկերակցած էր նոցա ։

(Շարունակելի)

(*) Նաւուն յետակողման բարձրաւանդակը ։

ազգաց Առեւտրական Օրէնքները միօրինակութեան վերածելու նպատակաւ։ Օտար տէրութիւններէն պիտի խնդրուի պաշտօնական պատուիրակներ ղրկել ժողովոյն, որ ամենէն աւելի պիտի զբաղի փոխանակագրոց, փոխադրութեան պայմանագրաց և ծովային օրէնսդրութեան խնդիրներով։

* * *

ԻՏԱԼԻԱ

Արտաքին գործոց նախարար Պ. Մանչինի Արեւելեան Հնդկական անգլ. Ընկերութեան հետ պայմանագիր մը կնքեց, ընդծովեայ հեռագրաթել մը հաստատելու համար ի մէջ Բէրիմի և Մասսուայի, ուր են այժմ իւր ազգակիցք։

* * *

ՀԷՐԱԴ

Ժուռնալ տը Սէն-Բեթերսպուրկ և Նոռ, ռուս կառավարութեան երկու պաշտօնական թերթերը, բոլորովին անհիմն կը հռչակեն զայն լուր թէ Ռուսք Հէրադի վրայ կը քալեն։

Բայց տարակոյս չկայ Ռուսք այս անգամ եւս նոյն ընթացքը կը բռնեն, ինչ որ բռնեցին Մերվի, Սարախսի և Կեդրոնական Ասիոյ այլ կարեւոր դիրք գրաւումէն անմիջապէս առաջ։ Պաշտօնական հերքումներ կը տրուին՝ օտարաց մանաւանդ Անգլիացւոց միտքն անդորրելու և ուշադրութիւնը կեդրոնական Ասիոյ խնդիրներէ անդին դարձնելու նպատակաւ, մինչ տարակոյս չկայ թէ, Ռուսք այսօր հազիւ մէկ երկու աւուր ճանապարհ հեռի են Հէրադէ, և կ'ուզեն պատրաստ լինել առաջին յարմարութեամբ մը հոն մտնելու։ Ժամանակի, գուցէ լոկ ամիսներու խնդիր մ'է Ռուսաց մուտքն ի Հէրադ, որ մեծ վէճ պիտի յարուցանէ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ։

ԱԶԳ

Արեւելք չպիտի հրատարակուի վաղը Տեառնընդառաջի տօնին պատճառաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՆ. ԵՍԱՅԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Եսայի Սրբազան թէպէտ կը պատրաստուէր վաղը մեկնիլ մայրաքաղաքէս և յատուկ կոնդակաւ իւր հրաժեշտի ողջոյնն ուղղած էր առ Ազգ. Ժողովն և Կեդրոնական Վարչութիւնն, սակայն վերջին պահուն կ'իմանանք թէ բարեդէպ առթիւ մը Ն. Սրբազնութիւնն շաբաթ մը յետաձգած է զիւր ուղեւորութիւն։

Ն. Սրբազնութեան Կ. Պոլսոյ փոխանորդ Գեր. Սիմէոն եպիսկ. Մէֆիէրեան և Պատրիարքարանի գործակատար Թրէնկեան Աբրահամ էֆ. այս առաւօտ Եըլտըզի պալատը գնացին, Ամեն. Եսայի Պատրիարք Հօր կողմէ շնորհակալեաց ուղերձ մը մատուցանելու համար առ Վեհ. Սուլթանն, որով Եսայի Պատրիարք յայտնելով իւր ի Կ.Պոլսէ մեկնումն ներողութիւն կը հայցէր Ն. Վեհափառութենէն որ անձնական տկարութեանը պատճառաւ չկրնար անձամբ ներկայանալ յառս կայսերական գահոյից իւր երախտագիտութիւնն արտայայտել Երուսաղէմի պարտուց խնդրոյն կարգադրութեան եղանակին Ն. Կ. Վեհափառութենէն ընդունելուն համար, և այս առթիւ ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընէր վասն երկարութեան Վեհ. Սուլթանին անդին կենաց և վասն բարօրութեան Օսմանեան պետութեան։

Երկրորդ սենեկապետ Վսեմ. Հաճի Ալի պէյ ուղերձն առնլով տարաւ մատոյց զայն Վեհ. Սուլթանին և քիչ վերջը վերադառնալով, այս առթիւ Նորին Կայս. Վեհափառութեան գոհունակութիւնն ու բարիներն յայտնեց, ծանուցանելով միանգամայն թէ Վեհ. Կայսրը կը փափաքի որ Եսայի Պատրիարք շաբաթ մ'եւս յետաձգէ զիւր մեկնումն և թէ այս օրերս իւր ներկայութեան պիտի ընդունի զՆ. Սրբազնութիւն։

Գեր. Սիմէոն եպիսկոպոս փութաց Կայսերական այս հրամանն անմիջապէս աւետել առ Եսայի Ս. Պատրիարքն որ յետաձգեց իւր ուղեւորութեան պատրաստութիւնները։

Ամեն. Եսայի Պատրիարքի վերջին հիւանդութիւնը դարմանող ճարտար բժշկաց մէջ մասնաւոր յիշատակութեան արժանի է Տօքթ. Տօպրաշեան էֆէնտի որ բազում խնամք տարած է և իւր ճարտար ջանիւք մեծապէս նպաստած Ն. Սրբազնութեան ապաքինման։

Ստորեւ կը հրատարակենք ի նպաստ Սինեքերիմեան ընկերութեան տրուելիք Թատերական ներկայացման ազդն։

Սինեքերիմեան ընկերութիւնն, որ ծանօթ է մեր ազգայնոց իբր գաւառական կրթական հնագոյն ընկերութիւն մը, 2,000ի մօտ մեծ մասամբ աղքատ աշակերտ պարունակող Սեբաստիոյ վարժարանաց վիճակին կը հոգէ մեծ անձնուիրութեամբ։ Սոյն ընկերութիւնն արժանի է ամենայն քաջալերութեան և յուսալի է որ արդոյ ազգայինք այս առթիւ եւս պիտի փութան քաջալերել յիշեալ կրթական հաստատութեան ազնիւ ջանքերն, ներկայ գտնուելով սոյն Թատերական ներկայացման որ յոյժ շքեղ պիտի լինի։

Վանայ առաջնորդական տեղապահ Տ. Պօղոս Եպիսկոպոսէն հեռագիր մը հասաւ երէկ ի Պատրիարքարան որ կը յայտնէ թէ Բաղէշի Յովհաննէս վարդապետ կը յուղէ Հէքքեարիի ժողովուրդն։

Պօղոս Եպիսկոպոս յիշեալ վարդապետին փութով երկրէն հեռացումը կը խնդրէ։

Եէնի Գիւղի Թաղական խորհուրդն հրաժարական ղրկած է ի Պատրիարքարան, խնդրելով որ նոր ընտրութեան համար հրահանգ ղրկուի գիւղին Գեր. քարոզչին։

Ցաւելով կ'իմանամք թէ Հայոց Միացեալ ընկերութեան Պարահանդիսի հանգանակութիւնն յոյժ դանդաղ կ'ընթանայ, այնպէս որ Կարգադիր Յանձնախմբի Դեր-Նախագահ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն էֆէնտի հարկ տեսած է շաբթուս մէջ օր մը ի նիստ հրաւիրել կարգադիր Յանձնախմբի բոլոր անդամներն և նոցա ուշադրութեան ենթարկել իրաց այս վիճակն։ Յուսալի է թէ Կարգադիր Յանձնախմբի բոլոր Պատ. Անդամք խմբովին պիտի փութան ներկայ գտնուիլ սոյն կարեւոր գումարման և դարման խորհիլ կացութեան մը որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ, ըստ որում այս պարահանդէսի անյաջողութիւնը կրնայ մեծ աղէտ մը լինիլ Միացեալ Ընկերութեան համար. մինչեւ իսկ մի քանի հարիւր ոսկւոյ հասոյթի նուազում մը կարող է վեր ի վայր յեղաշրջել Ընկերութեան Ելմտացոյց՝ որ արդէն իսկ բաց ունի։

Կարինէն փետր. 1 թուով կը գրեն մեզ։

«Շաբթուս գլխաւոր լուրն է վիճակիս Նախկին առաջնորդ Դերապատիւ, կամ լաւ եւս Ամենապատիւ Տ. Յարութիւն Ս. Արքեպիսկոպոս Վեհապետեանի ի Պատրիարքութիւն ընտրուիլն։ Անցեալ շաբաթ օր ցերեկը քիչ յետոյ մասնաւոր հեռագիր մը աւետեց զայդ Գեր. Առաջնորդին, և լուրն անմիջապէս տարածուեցաւ բոլոր քաղաքին մէջ։ Առաջնորդք, քահանայք, ժողովք և նշանաւոր ազգայինք շնորհաւորութեան հեռագրեր ուղղեցին յԵրուսաղէմ, և շնորհակալութեան պատասխան ալ ստացան։ Ամեն. Վեհապետեան՝ 1859 մայիսէ մինչեւ 1880 ապրիլ, ամբողջ 21 տարի Կարնոյ Առաջնորդ եղած է, և այդ միջոցին երկարատեւ պաշտօնավարութիւն մը, որ, վերջին ատեններուն մէջ օրինակը չունի, ինքն ըստ ինքեան փաստ մ'է Առաջնորդին յաջողութեան և առաջնորդելոյ գոհունակութեան. նոյնն եւ այս առթիւ վերարծարծեալ տեսնուեցաւ շնորհաւորութեան և շնորհակալութեան հեռագիրներու փոխանակութեամբ։ Պաշտօնական լուրն հասած չլինելով, որ եւ իցէ պաշտօնական արտայայտութիւնք չկատարուեցան տակաւին։

—Զինուորական սպայ մը քաղաքիս մէջ արբեալ եղած ատեն Գեր. Առաջնորդին խօսք նետած լինելուն, խիստ դատուեցաւ և երեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։ Այդ ամեն դիպուածոց մէջ գոհութեան արժանի է զինուորական և քաղաքական իշխանութեանց ցոյց տուած հոգատարութիւնք։»

Գոհութեամբ կը տեսնենք թէ ինքնօգնութեան ոգին կ'սկսի մուտ գտնել հետզհետէ մեր գաւառացի ազգայնոց մէջ։ Դորաքքիլսէի ազգայիններէն յետոյ, Պայազիտի ազգայիններն ալ ինքնաբերաբար առաջարկած են Միացեալ ընկերութեանց տարեկան որոշ գումար մը վճարել, պայմանաւ որ ընկերութիւնն յանձն առնու վարժարան մը բանալ իրենց քաղաքին մէջ, որոյ համար գեղեցիկ շէնք մը պատրաստուած են արդէն։ Ընկերութեան վարժարանաց ընդհանուր տեսուչ Սարգսեան Միհրան էֆէնտի բանակցութեան մէջ է այս մասին Պայազիտի ազգայնոց հետ։ Նմանօրինակ առաջարկութիւն մ'ալ եղած է ընկերութեան Սեւերեկի ազգայնոց կողմէ։

Սեւերեկի Դպր. Ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Յովհաննէս Աղա՝ իւր որդւոյն Կիրակոս էֆէնտիի հարսանեաց առթիւ 500 ղրուշ նուիրեր է յիշեալ ընկերութեան։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ վաղը՝ հինգշաբթի, Ռուսախաղնակ Հըռնուցեանց Աղա Սարգսի դուստր Մասուան տարեդարձին առթիւ, Սուքիասեան Գեր. Տ. Մեսրոպ Եպիսկոպոս հոգեհանգստեան Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ Գումգափուի գրան։

Խասգիւղի Թաղական խորհուրդը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ թաղին Ազգասէր Խնամակալութեան անդամոց մեծագոյն մասն հրաժարած լինելով՝ Խորհուրդը վերակազմած է զայն հետեւեալ բարեսէր անձերէն.

Տեարք Սարգիս Պէրպէրեան	Ատենապետ
» Յարութիւն Խնճրճեան	Ատենադպիր
» Կարապետ Պարոնեան	Գանձապահ
» Մարտիրոս Փափազեան	Հաշուակալ
» Ալիքսան Քուլաճեան	
» Գրիգոր Թէրզեան	
» Մելքոն Աբրահամեան	
» Մկրտիչ Ք. Արփիարեան	

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ Ի ԲԵՐԱ

1885 Փետր. 16 Շաբաթ գիշեր ի ժամ 3

ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅՑՈՒՄ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՍԻՆԵՔԵՐԻՄԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ

Ընդ հովանաւորութեամբ

ՎՍԵՄ. ՍԻՄՈՆ ՊԷՅԻ ՄԱՔՍՈՒԴԵԱՆ

Առաջնորդութեամբ

Պ. Պ. Ա. ՄԱՂԱՔԵԱՆԻ

Հայերէն լեզուաւ

ԱՐԵԱՆ ԲԻԾ

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՅԵՐԻՍ ԱՐԱՐՍ

Երկու ծիծաղաշարժ պաւեկտոք

Տաճկերէն լեզուաւ

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր շաբաթ աւուր թուով հրատարակած «Աբբա Բոնոմանթէնի» թարգմանութեան յառաջաբանին մէջ հետեւեալ վրիպակները սպրդած են. Գ. երես, Ջ. սիւնակ, 4րդ տող, Բարեհաճող բառը պիտի լինի Բարեյաճող, և նոյն երես, նոյն սիւնակ, 109րդ տող հայոցէ լըրտէ պիտի լինի հայոցի լըրտէ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ

Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Միջերկրականի կղզեաց կուսակալութեան կեդրոնական կառավարիչ Մէհմէտ Ալի պէյի, և Սանիէի աստիճան՝ Կայսերական կալուածոց դիւանի ատենադպիր Շէֆքէթ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան՝ Կայսերական Բ. բանակի կանոնաւոր հեծելազօրաց ԺԶ. գնդի Միւֆթի Ահմէտ Զիքրի էֆէնտիի,

Կրէտէի կուսակալ Ֆոթիատէս փաշայի հրամանաւ Գանիայի կառավարիչ Եսաու փաշա Բէթիմոյի, և Բէթիմոյի կառավարիչն Գանիայի կառավարիչ անուանեցան։

Սաատէթ կը ծանուցանէ թէ նախընթաց գիշեր կայսերական պալատան մէջ շքեղ կոչունք մը տրուեցաւ Սպանիոյ դեսպանին։ Ներկայ էին Սաիտ փաշա, Սպարապետ Ղազի Օսման փաշա, Կայսերական առաջին Քարտուղար Ալի Րիզա փաշա, Կայսերական թիկնապահապետ Տէրվիշ փաշա, առեւտրական նախարար Սուպհի փաշա, Պետական խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին Նախագահ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա, և Նորին Կ. Վեհափառութեան Բ. Սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ։

Առեւտրական նախարար Սուպհի փաշա երէկ այցելով անտառաց և հանքաց վարժարանին, Համիտիէ առեւտրական վարժարանն և Սիւլէյմանիէի արհեստական վարժարանն, շատ գոհ եղաւ այդ հաստատութեանց մէջ տեսած յառաջդիմութենէն ու բարեկարգութենէն։

Մայրաքաղաքիս ամերիկեան դեսպան Ուալլէյս զօրավարն, ընկերակցութեամբ ընդհ. հիւպատոս Պ. Հիբ և առաջին թարգման Պ. Կարճօկլիսի, երկուշաբթի կիրկուն Եըլտըզ պալատան մէջ ճաշեց։ Պաշտօնական հանդէսմանք մը չունէր կոչունքն, ուստի և պալատան քանի մը պաշտօնեայք միայն սեղանակից եղան անոնց։ Սեղանը պատրաստուած էր Եըլտըզի պարտիզին մէկ Բէօշքին մէջ, և ճաշի ժամանակ գեղեցիկ նուագարան մը և երաժշտութիւն մը կը լսուէր մօտակայ խուցէ մը։ Ճաշէն յետոյ քանի մը խաղեր ներկայացուեցան ի պատիւ հրաւիրելոց։

Դեսպանին մեկնելէն առաջ, Վեհ. Սուլթանն հաղորդելու գաճաճ մը ներկայացուց նմա, երեսուն երկու վերժոնտ երկայնութիւն հասակաւ։ Այս գաճաճ նոր բերուած էր Փոքր-Ասիայէն։

Ուալլէյս զօրավարը կէս գիշերէն մէկ ժամ յառաջ հրաժեշտ առնլով, դեսպանատունը վերադարձաւ, ի Բէրա, խումբ մը հեծելազօրաց ուղեկցութեամբ։

Յառաջագոյն ծանուցած եմք թէ ի նպաստ Անտալուզիոյ երկրաշարժի զոհերուն նուագահանդէս մը կը կազմակերպուի Սպանիական դեսպանատան մէջ, ի Բերա։

Նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի գիշեր, ընդհովանաւորութեամբ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ Վսեմ. դեսպանուհեաց։

Օսմանեան նախարարք, բարձրաստիճան պաշտօնատարք և դեսպանական մարմինն նպաստի գումարներ կը խրկեն հետզհետէ։

Կարնոյ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս զօրավար Ցէնէթ անցեալ շաբթու մեծամեծ կոչունք մը տուեր է տեղւոյն քաղաքական և զինուորական բարձրաստիճան իշխանաւորաց, հիւպատոսաց, նշանաւոր եւրոպացւոց և անոնց տիկնանց։ Հրաւիրելոց մէջ կը գտնուէր նաեւ մեր Գեր. Առաջնորդն։ Զօրավար Ցէնէթ շքեղապէս զարդարած էր իւր սրահները, վերջին ճամբորդութեան առթիւ շատ մը ճաշակաւոր կարասիներ և ընտիր նկարներ բերած լինելով։

Զօրավար Ցէնէթ աւետեց Վսեմ. կուսակալին թէ՝ ռուսաց կայսրն բարեհաճած էր Սպիտակ Արծուոյ կարգին առաջին աստիճանի շքանշանը շնորհել Նորին Վսեմութեան։ Վսեմ. կուսակալն ստացած է արդէն Ս. Վլատիմիրի կարգին առաջին աստիճանի շքանշանը։

Հեռագիրը ծանոյց երէկ թէ Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանը մարտ 1ին Աթէնք կ'սպասուի։

Ռուտոլֆ իշխան երկուշաբթի օրը Բոլայի նաւահանգիստէն Միրամար շոգենաւը նստած է, Դալմատիոյ ծովեզերքներն այցելէ յետոյ, Պիրէոն ուղեւորելու համար։ Այս առթիւ Միջերկրականի աւստրիական նաւատորմին հրաման տրուած է ի Պիրէոն համախմբիլ, իշխանին գալստեան սպասելու համար։ Այս նաւատորմ կը բաղկանայ հինգ նաւերէ, որոց միոյն՝ Բէրէպալ հրամանատարն է Աւստրիոյ Ստեփան Արքիդուքսն։

Ռուտոլֆ իշխանք չորս օր Աթէնք պիտի մնայ, ուսկից Կիպրոս և Հայֆա անցնելէ յետոյ, Պէրութ պիտի երթայ, և գուցէ Իզմիր ալ այցէ։

Վերադարձին, իշխանը Ղարադաղի Նիքոլա իշխանին հետ պիտի տեսակցի ի Քաթարոյ, և եթէ օդերը լաւ երթան, անոր պիտի ուղեկցի մինչեւ ի Ցէթինէ, և մարտ 15ին Վիեննա պիտի վերադառնայ։ Սթէֆանի իշխանուհին իւր ամուսնոյն կ'ընկերակցի։

Երկար ժամանակէ ի վեր սովորութիւն էր ի Թիֆլիզ որ այն Օսմանեան հպատակներն որք ընդհանրապէս գաւառներէն անդ կը հասնին, եթէ անցագիր չունենային ի ձեռին, Տփղիսի Օսմանեան հիւպատոսը թուղթ մը կուտար անոնց որով կը ճանչցուէին իբր Օսմանեան հպատակ։ Հիւպատոսարանի այդ թղթին վրայ, տեղական իշխանութիւնն ալ հրամանագիր մը կը յանձնէր որոյ զօրութեամբ առանց անցագրի եղող Օսմ. հպատակք իրաւունք կ'ունենային մէկ տարի բնակիլ անդ։

Այժմ Տփղիսէն կը հաղորդեն մեզ թէ, չգիտենք ինչ դէպքերու առթիւ կամ որպիսի նկատողութեամբ, Ռուսական կառավարութիւնը չուզեր այլեւս հետեւիլ սոյն սովորութեան և և չ'ընդունիր հիւպատոսարանի կողմէ յանձնեալ առժամեայ թղթերն։ Այս տնօրինութիւն վնասակար է երկու տեսակէտներով. նախ Օսմանեան հպատակաց համար որք այսու դժուար կացութեան մէջ կը գտնուին, և երկրորդ Օսմանեան հիւպատոսարանին համար որոյ հասոյթներն զգալապէս կը նուազին տեղական իշխանութեան այս նոր որոշման գործադրութեամբ։

Օսմանլը կէս-պաշտօնական թերթն հրատարակած է այսօր նորակնքուած միացման գծերու շինութեան համար Կայս. կառավարութեան, և Օսմ. Կ. Պանքայի ու Թոնթօնար տ'Էսքոնթի դրամատան ներկայացուցչաց միջեւ կնքուած պայմանագիրն, ինչպէս նաեւ յաւելեալ կանոնագրութեան պաշտօնական պատճէններն։

Մեր յաջորդ թուով պիտի հրատարակենք սոյն երկու կարեւոր պաշտօնագրոց թարգմանութիւնն։

Արեւելեան Ռումէլիի ոստիկանութեան հրամանատար Մահիր փաշա (Զօրավար Պորթուիք) որ քանի մ'օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի հետ։

Ներկայ տարւոյ յունուար ամսոյ մէջ, կը գրէ [illegible] ելմտական թերթը, Թուրքիոյ հինգ անուղղակի տուրքերու հասոյթն եղած է մօտաւոր հաշուով մը 52,267 Օսմ. ոսկի, որ Ռէժիի հասոյթին՝ 62,500 ոսկւոյն վրայ աւելնալով, կը կազմէ 114,767 Օսմ. ոսկւոյ գումար մը, մինչ 1884 տարւոյ միեւնոյն ամսուան հասոյթն եղած է 103,470 ոսկի։ Իսկ Արեւելեան Ռումէլիի գաւառին նկատմամբ նոյնը մնացած է։

Գերմանիոյ և Իտալիոյ դեսպանատանց առաջին թարգմանք, և Ռուսիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մաքսիմոֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ։

Վճռաջինջ ատենի պատժական ճիւղն երէկ դատական պաշտօնատան շէնքին մէկ մասին մէջ փոխադրեցաւ, որոյ նորոգութիւնք աւարտած են։

Նորտէնֆիլտ թնդանօթարանի գործարանի ներկայացուցիչ Պ. Ռոսս, որ քանի մը շաբաթէ ի վեր Պոլիս կը գտնուէր, Ռումանիա գնաց։

Լա Թիւրքի կ'իմանայ թէ Արտաքին գործոց նախարարութիւնն հիւպատոսական քննչի երկու նոր պաշտօններ պիտի հաստատէ, որոց նպատակն է հիւպատոսական դատարանաց վրայ քննութիւն մը կատարել։

Նէօլոկոս կ'ըսէ թէ Օսմանեան ծառայութեան մէջ գտնուող երեք գերմանացի սպայք, որոց պայմանագիրը կը լրանայ մայիսին, չպիտի վերանորոգեն զայն։

Ելմտական նախարարութեան խորհրդական Վէթթէնտորֆ պէյի հիւանդութիւնն օր աւուր ծանր երեւոյթ մը կ'առնու։

Փիլիպէի Ռուսական հիւպատոս Պ. Սորոկին որ քանի մ'օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի շաբաթ օրն իւր պաշտօնատեղին պիտի վերադառնայ։

Պուքրէշի Օսմանեան դեսպան Սիւլէյման պէյ ամսոյս 18ին փառաւոր կոչունք մը տուաւ ի պատիւ տեղւոյն ֆրանսական դեսպան Պարոն Բինկի որ քանի մ'օրէն պիտի մեկնի այդ քաղաքէն։ Բազմաթիւ բարձրաստիճան հրաւիրեալք կային և հանդէսն յոյժ շքեղ էր։

Պէլկրատէն կը ծանուցանեն թէ սերպիական երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէն Պ. Ամլինհան հրաժարական տուեր է իւր պաշտօնէն։ Յաջորդն ընտրուած չէ դեռ։

Դարձեալ Պէլկրատէն կը ծանուցանեն թէ Երեսփոխանական ժողովոյն ընդդիմադիր կուսակցութիւնն այլ և այլ հրատարակութիւններով կը ջանայ այնպէս մը ցոյց տալ թէ Սերպիոյ ժողովուրդը վտանգաւոր կացութեան մը մէջ կը գտնուի Սքիէռնէվիճի տեսակցութենէն ի վեր։ Արմատական Երեսփոխան մը, Պ. Բասիչ, կարգ մը յօդուածներ հրատարակած է Օտէք լրագրոյն մէջ, որով յորդորներ կ'ուղղէ ժողովրդեան, օրինակի համար Թուրքիոյ հետ համաձայն գործել, եայլն։

Ներքին գործոց նախարարութիւնն արգիլեց [illegible] անուն լրագրոյն ի Թուրքիա շրջաբերութիւնն։

Մոնիթէօր այս առթիւ գրելով կ'ըսէ թէ սոյն արմատական թերթն, որ Պ. Բարավէլօֆի բերանն է, կը հրատարակուի ի Փիլիպէ՝ գլխաւոր քաղաք Արեւելեան-Ռումէլիի ուր մամլոյ ազատութիւն սահմանուած է Հիմնական Կանոնագրին համաձայն։ Հետեւաբար Թուրքիոյ միւս գաւառաց մէջ միայն արգիլեալ է Պուլկարական լրագրոյն շրջաբերութիւնն։

Ռումանական նախորդ դեսպան Պ. Մավրոճէնի նախընթաց օրն այցելութիւն տալով Նախարարաց, իւր հրաժեշտի ողջոյնները մատոյց։

Հանիայի մէջ հրատարակուող Մէ[illegible] անուն յունական լրագիրն մէկ ամսոյ դադարման դատապարտուեցաւ Կրետէի կուսակալին հրամանաւ։

Կարինէն լուրեր.

Խժդժական գործողութիւն մը բաւական խօսիլ տուաւ այս շաբաթ քաղաքիս մէջ։ Զըրնըքլը Մէմիշ աղա անուն ունեւոր Թուրք մը գիշերը մորթուած գտնուեցաւ իւր անկողնոյ մէջ։ Ոստիկանութիւնն արագութեամբ և գործունէութեամբ խնդիրը ձեռք առաւ, և քանի մ'անձ բանտարկելով կրցաւ ստուգել թէ սպանողն եղած է սպանելոյն կալուածներու մէջ մշակութիւն ընող Միւլք գիւղացի Թուրք մը, որ նոյն գիշեր անդ հանդիպած լինելով, և տանուտէրն միայնակութենէն օգուտ քաղելով, դանակով վիզէն մորթած է զՄէմիշ աղան, և իբր 30 ոսկի դրամ և կանանց կախուելիք ոսկի շարք մը գողցած է։ Խնդիրը դատարանաց առջեւ է։

—Տխուր լուր մ'ալ Կէսկէմի կողմերէ եկաւ։ Զինուորական հարկապահ մը տուրք հաւաքման համար Կուռաչէն գիւղը գնացած լինելով, գիւղին գլխաւորն եղող Քէօսէեանց Յարութիւն աղային այնչափ կը ծեծէ որ խեղճը նոյն օրը կը մեռնի։ Կառավարութեան կողմանէ խիստ քննութիւնք հրամայուած են և Քէօսէեանի մարմինն անթաղ կը մնայ բժշկական զննութեանց համար։

—Կեղւոյ մէջ ալ զինուորք քանի մը անձ ծեծած, և մանաւանդ ծեծուած լինելով, երկու կողմն ալ քննութեան ենթարկուած են. այլ զօրաբաժնին հրամանատարն արդէն իսկ զինուորապէս պատժած է տեղւոյն գլխաւոր սպայն։

Արքունի նաւարանի Գնդապետներէն Բաշխա պէյ երէկ Նիշան Թաշը իւր տան մէջ հրացան մաքրած ատեն մոռնալով փամփուշտներն հանել կրակ առաւ և գնդակն կուրծքը մխելով անմիջապէս մեռաւ։

Պալատէն կը ծանուցանեն թէ տեղւոյն հաշուակալն ինքզինք դանակով սպաննելու փորձ փորձեր է, բայց իւր սպասաւորներն վրայ հասնելով, ետ կեցուցեր են զայն իւր այս դիտաւորութենէն։

Անցեալ շաբթու Լէմնոս կղզւոյն Թէսիգա գիւղին մէջ լեռնէն ահագին ժայռ մը փրթելով ստորոտը շինուած տան մը վրայ գլորեցաւ և զայն կործանեց։ Տանուտէրը Բանայոթ և իւր ընտանիքը բարեբախտաբար տունէն բացակայ գտնուելով, ազատ մնացին այդ արկածէն։

Մանասթըրէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն տեղական լրագրոյ մը։

Ծնունդեան օրը տեղւոյս յոյն քահանայն ուզելով Պուլղար եկեղեցւոյն մէջ պատարագել, պուլղարք ընդդիմացան այս փափաքին յայտարարելով թէ իրենց եկեղեցին յունաց եկեղեցական իշխանութենէն անկախ էր։ Ասոր վրայ պուլղար երէցն հարկադրեցաւ տեղի տալ, և պուլղար քահանայն պատարագեց։ Պուլղարաց այս ընդդիմութիւնը բնականաբար քանի մը տաքգլուխ յունաց ջղերուն դպչելով, գնացին լուր տարածեցին ալպանիացւոց մէջ թէ պուլղարք յոռի դիտաւորութիւններ ունէին, և թէ պատարագի ժամանակ պուլղարաց էկզարքին անունը կը յիշատակէին, որ իրենց դիտաւորութեանց մէկ նշանն էր։ Ալպանիացիք առանց իսկ քննելու այս խօսքերուն մինչեւ ո՛ր աստիճան ստոյգ լինելն, յունաց կողմը բռնեցին և ուզեցին վրէժ լուծել Պուլղարներէն։ Այս կերպով Ալպանիացիք սպառնական և ահարկու դիրք մը ստացան։ Բարեբախտաբար Տէպրէի կառավարիչն խռովութիւնը ժամանակին իմանալով, կանչեց ալպանիացւոց գլխաւորներն և համոզեց զանոնք թէ տարածուած զրոյցք լոկ զրպարտութիւն էին։ Կառավարիչը խոհեմութիւն սեպեց միանգամայն Պուլղարաց քանի մը երեւելիները կոչելով, իւր քով պահել զանոնք առժամապէս, մինչեւ որ մտքերն հանդարտին։ Կառավարիչը խնդիրը ծանոյց միանգամայն Մանասթըրի կուսակալ Քէմալի փաշայի, որ այդ երեւելիները Մանասթըր բերել տուաւ ուր կը գտնուին այժմ։ Զրոյց կայ թէ Քէմալի փաշա մօտերս ուրիշ գաւառ մը պիտի ղրկէ զանոնք։

Երկուշաբթի օրը Պիրէոնէն եկող Օրփէօ անուն շոգենաւին մէջ Անտրէա Եադոմի անուն յոյն մը ճամբան դիպուածով մեքենանոցին քովէն անցած ժամանակ ոտքը կը սահի և վար իյնալով ծանրապէս կը վիրաւորի գլխէն ու մէջքէն։ Շոգենաւը նաւահանգիստ հասնելուն պէս, վիրաւորեալը Մայրապետներուն հիւանդանոցը փոխադրեցաւ անյոյս վիճակի մէջ։

4 ՂՐՈՒՇՈՎ 2 ¾ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

Զարմանալու բան մը չկայ, շատ ճիշդ է մեր վերնագիրն։ Օրը 4 ղրուշ խնայելով և այսպէս շաբթէ շաբաթ 25 ղրուշ վճարելով, քիչ ատենէն 2 ¾ Օսմ. ոսկւոյ արժողութեամբ Սինկէրի կարի մեքենայի մը տէր կը լինիք։

Մի՞թէ ատիկա ծախք մ'է. — Ո՛չ, որովհետեւ ամսուան մը մէջ այդ մեքենայով այնքան գործ կը տեսնէք որ ձեր վճարած գումարէն շատ աւելի կը շահիք։ Երազ մը չէ այս։ Սինկէր Մանիւֆէքչըրինկ Քոմբանի գործարանը շաբթէ շաբաթ վճարելու դիւրութիւն կուտայ այն մեքենայից համար որք կը գնուին Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ իւր բացած վաճառատուններն, որով գնորդն ալ բնաւ չխաբուիր Սինկէր Մանիւֆէքչըրինկ Քոմբանի նմանութիւններէն։ Վերոյգրեալ երեք վաճառատանց հասցէն նշանակուած է այն ծանուցման մէջ զոր շաբաթ օրերը կը հրատարակենք մեր չորրորդ երեսն։

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուի ազնիւ քարդերու վրայ ամեն լեզուաւ և զանազան զարդագրերով, ի գին 100 հատը 10 դահեկան։

Փափաքողք դիմելու են Արամեան տպարանը, Զաքմաքճըլար Յակոբեան խան թիւ 13։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Արեւելեան Երկաթուղեաց Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ Ներկայ Թուականէս սկսեալ և մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն, Կ. Պոլիս, Գում-Գափու և Եէտի-Գուլէ ղրկուած ողջ հաւերու մասնական առաքումն արագընթաց կառախմբերով պիտի լինի, ի գին մեղմընթաց կառախմբոյ ընդհանուր սակագնին առաջին կարգին։

Վերյիշեալ երեք կայարաններուն մէջ պիտի ընդունուին այդ առաքմանց գործածուած դատարկ վանդակներն, ի գին մեղմընթաց կառախմբոյ սակագնոյն երրորդ կարգին, ներկայացընելով [illegible] զորս լեցուն վանդակաց տէրերը պարտին խնդրել ժամանման կայարաններէն՝ իրենց ղրկած ապրանաց ընդունելութեան պահուն։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս 13 փետր. 1885

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՖՐԱՆՍՕ-ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Փարիզ, 25 փետրուար

Պրիէր տը Լ'Իլ զօրավարին մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ կառավարութեան թէ իւր հրամանատարութեան ներքեւ գտնուող 18,000 զօրքերը կը բաւեն իրեն մաքրելու համար զԹօնքին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 13 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 1/8
3 » » » (վճառնին)	109 3/4
3 » Բարիզ » (պանքայի)	22 95
3 » » » (վճառնին)	23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Գօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի)	18 34 1/2
Զօրաւոյն գոցուելէն վերջը	»	18 34 1/2
Բերսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	18 36
Բարձրագոյն գին	»	18 31
Նուազագոյն »	»	18 36
Կէս օրին	»	18 36 1/2
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա. Սէրի անգլ. ոսկի	36 10
» 1860) » 1863) B. » 1872)	» » »	20 25
» 1865) » 1869) C. » 1873)	» Օսմ. »	18 32

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երիկուն գոցուելու	75 7 1/2
Այս առտու բացուելուն Գ. Կ.	75 92 1/2
Կէս օրին	75 15

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լ.	3 15
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 32
Պանք տը Գոնսդ.	» »	» »	5 20
Սօս. Հանքէ է վալէօր	» »	» »	3 25
Թումպէքէյ	» »	» »	272 1/2
Բուտէրի երկաթուղի		Ֆր.	46
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	402
Բաժնեթուղթ Լօթերիի		»	70

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 12
Բօլ իմբէրիալ	»	90 3
Քրեյմից	»	51 15
Բուլայիթ Թղթադրամ	»	8 61
» արծաթ	»	89 10
Ֆիօրին	»	9 3
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	107 39
Վեշլիկ	»	102 35
Հինգլոց	»	102 35
Մէթալիք	»	98 30
Պղինձ	»	800
Թղթադրամ	»	3000

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 24 փետրվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուելու	98 3/8
Օսմ. բացուելու	17 1/8
» » գոցուելու	17 3/16
Միացեալ կրուբ 1	36
» » 2	20
» » 3	17 1/4
Փոխառութիւն 1877	83 1/4
Պանք Օթօման	14
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	96 1/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	67 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	88 3/8
Տայրա Սանիէ	65 3/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	87 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 574

Վիէննա, 24 փետրվար ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 50
Օսմանեան երկաթուղի	22 50

Բարիզ, 24 փետրվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0 բաց	109 70
» » 3 0/0 բաց	81 42 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուելու	17 40
» » գոցու. գ. կ.	17 50
Միացեալ պարտք Սէրի Բ.	20 25
» » Գ.	17 50
» » Դ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	47 25
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթօման	604 37 1/2
Քրէտի Լիօնէ	553 75
» Ֆօնսիէ գ. կ.	1331 52
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կոր.)	1261 25
Սուէզի ջրանցք Բարձրացումն	1972 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի (գ. կ.)	99 1/8
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)	97 65
Եգիպտական միացեալ գոց	344 37 1/2
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)	61 3/4
Բրիօրիթէ Թիւրք	413 75
5 0/0 Հելլենական (գ. կ.)	349 37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 38

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

փետրվար 24, ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 0/0	109 70
Օսմանեան »	17 50
Եգիպտական միացեալ	343 75

ՄԵՏԷՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

25 փետրվար (Ն. Տ.)

	Ժ.	Վ.
Ծագումն արեգական (Ալաթուրքա)	6	42
Մուտք » »	5	46
Կէս օր (Միջին ժամով) 12 ժ.	13	12
Կէս օր (ժամ ըստ Տաճկաց)	6	7
Ծագումն Լուսնի (Ալաթուրքա) Ե.	1	53
Մուտք » » Ա.	3	31

Երեւումն Լուսնի վ. ք. փետրվար 22 ին Երեկոյեան ժամ 12ը 27 անցած Հըրդմեթր.

Ծանրաչափ (Ծովու երես)	761 1
Ջերմաչափ	3 0
Նուազագոյն աստիճան	2 5
Բարձրագոյն » երէկուան	7 5
Խոնաւութիւն 0/0	65
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու միջոցին հազարորդամեդր	●

Ուղղութիւն հողմոյ.— Հիւսիս արեւելք չափաւոր։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 24Ի ՎԻՃԱԿԸ

Հովը ընդհանրապէս տկար է Միջերկրականի և Ադրիականի վրայ. Հիւսիսային հովը յայտ տկար է յԱրշիպեղագոս եւ չափաւոր ի Դարդանէլ. Հարաւային հովը յայտ տկար է ի Վառնա եւ յՕտեսա։ Բարեխառնութիւնն է 2 աստիճան ի Փարիզ, զէրօյէն 1 աստիճան վար յՕտեսա եւ 8 ի [illegible]։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Ծխախոտի Շահակցական Ռէժին որոշած է յառաջիկայ Մարտ մէկէն սկսեալ 0/0 10 էն 0/0 8ի իջեցնել Մայրաքաղաքիս ծխավաճառաց շնորհուած շահը։

Վաճառման արտօնագիրք սահմանափակ թուով և վաճառման պիտոյից համեմատութեամբ պիտի տրուին։ Այժմեան ծխավաճառները պարտաւոր են իրենց խնդրագիրը Ռէժիի ընդհանուր Տնօրէնութեան ներկայել փետր. 28 էն (Հ. Ա.) առաջ, որմէ յետոյ ո և է խնդիր չպիտի ընդունուի կամ նկատողութեան առնուի։

Յառաջիկայ մարտ 1 էն սկսեալ ամեն ծխավաճառ պարտաւոր պիտի լինի ամեն իրիկուն օրուան մէջ կատարուած վաճառմանց արդիւնքը արձանագրել յուշատետրի մը մէջ, զոր Ռէժին իրեն պիտի տայ՝ յուշատետրին բուն գնոյն փոխարէն։ Պարտաւոր եւս պիտի լինի այդ յուշատետրը ցոյց տալ Ռէժիի քննչաց երբ ուզեն։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս 7/19 փետր.

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՐՆԵՐ

Ֆաքիր,—այսպէս կ'անուանուի Հնդկաստանի մուրացկան հոգեւորականութիւնը։

Ֆաքիրներն իրենց վրայ կարեկցութիւն և գութ շարժելու դիտաւորութեամբ իրենց մարմնոյն այնպիսի զարմանալի դիրքեր կուտան, զորս հասարակ մարդիկ երբեք չեն կրնար ունենալ։ Նոքա կա՛մ իրենց մարմինը տարօրինակ այլափոխութեանց կ'ենթարկեն, և կա՛մ իրենց կենցաղավարութեամբ, չափազանց ժուժկալութեամբ և արտաքին դառն պայմաններու նկատմամբ ունեցած անտարբերութեամբ կ'աշխատին համոզել ուրիշներն, թէ իրենց սրբութեան շնորհիւ անհամեմատ բարձր արարածներ կը ներկայանան քան սովորական մարդիկ, այսինքն գերբնական արարածներ են։

Ամեն մի ազգ, ամեն մի ժողովուրդ ունի իւր աղքատներն, որոնք անցորդաց գութը շարժելու համար մարմնական յոյժ ճարպիկ այլափոխութիւններ կ'ընեն։ Նմանօրինակ այլափոխութեանց մէջ Ֆրանսայի Պրըթանիը գաւառի մուրացկաններն ամենէն ճարտար կը հանդիսանան։ Ո՛վ որ գտնուած է ի Պրըթանիը և տեսած է այն տեղի մուրացկանները, նա՛ միայն կարող է բաւական ճշգրիտ գաղափար մը կազմել Հնդկաստանի Ֆաքիրներու մասին։ Յիշեալ գաւառի ամեն մէկ գիւղի ու քաղաքի փողոցներուն մէջ, հրապարակներու վրայ, եկեղեցեաց դուռներուն առջեւ, կարելի է հանդիպիլ այս մուրացկաններուն որոնք կ'աշխատին իւրաքանչիւր անցորդի կարեկցութիւնը շարժել։ Զարմանալի վարպետութեամբ կը ցուցնեն իրենց այլ և այլ անդամներն. երբեմն չափազանց անճոռնի դիրք մը կուտան իրենց ամբողջ մարմնոյն, օրինակի համար իրենց ոտներն ու ձեռները կը ծռմռեն, կը խեղեն։ Այս կարեկցական դիրքն աւելի զարգացնելու և իրենց մէջ բնական դարձնելու նպատակաւ գիշերները վարժողութեան փորձեր կը կատարեն մինչ։ Իրենց մարմնոյն վրայ բացուած վէրքերն ամեն օր կ'այրեն կամ կը կսկծացնեն տեղական քանի մը տեսակ բոյսերու թունաւոր և կըծու հիւթերով։

Պրըթանիի մուրացկաններն ալ՝ Ֆաքիրներու նման՝ ինչպէս յորդաշոս անձրեւներու նոյնպէս արեգական կիզիչ ճառագայթներու տակ բոլորովին գլխաբաց կը մնան։ Մեծ փողոցներու մօտ սրածայր քարերու վրայ կը տեսնես անոնցմէ այնպիսիներ որ ծունր դրած, մէկ կողմէ երկայն համրիչներ կը դարձնեն ձեռքերնուն մէջ, և միւս կողմէ քթի տակէ աղօթք կը մրմռան։ Նոքա վարժուած են չափազանց անտարբերութիւն ցուցնել զիրենք շրջապատող բոլոր առարկայից նկատմամբ։

Ի Հնդկաստան, ժողովրդական բոլոր բազմամարդ հանդէսներու, կրօնական բոլոր տօնախմբութեանց ժամանակ, ուր ամբոխը չափազանց խռնուած է, կը տեսնես որ Ֆաքիրները կատարեալ ցուցահանդէս կը ներկայեն։ Եթէ անոնցմէ մէկն իւր բնական յատկութեամբ գերազանցէ միւսն, հետաքրքիր և անճոռնի ձեւեր ընէ, իւր մարմնոյ վրայ տարօրինակ այլափոխութիւններ կատարէ և իբրեւ ընտրելագոյն փայլի միւսներու մէջ, այն ժամանակ այդպիսի Ֆաքիրը հանդէսի միակ զարդը կը կազմէ. յոգնախուռն ամբոխը նորա շուրջը միայն կը հաւաքուի։ Մեծ և փոքր դրամներ կարկուտի պէս կ'սկսին տեղալ նորա փայտէ թասին մէջ։ Ֆաքիրներն ալ, ամեն ինքնակամ մուրացկաններու նման, չարչարականութեան կամ գործարանաց պաշտօնի սահմանին մէջ մարդկային բնութեան այլափոխութեան հետաքրքիր օրինակներ կը ներկայացնեն։ Այդ նշանաւոր այլակերպութիւնը կ'ստանան նոքա միայն հաստատուն կամքի զօրութեամբ, համբերութեամբ և գլխաւորապէս ճարպիկութեան օգնութեամբ։

Եթէ զգայարանաց պաշտօններն իրենց յատկութեամբ և բնութեամբ կարող են կատարելագործուիլ, զարգանալ, հասնիլ մեծ զօրութեան և գործօնութեան, օրինակի համար, մեծամարտիկներու մկանունքները, երագավազներու ոտքերը, երգիչներու ձայնը, գործաւորներու առձեռն ճարտարութիւնը, եւայլն, միեւնոյն գործարանները կրնան ըստ կանխախորհուրդ դիտման խեղիլ, փոփոխուիլ և իրենց պաշտօններն այլափոխել։ Մարդկային բնութեան այսկամաւոր այլափոխութեան, ծննդական յատկութեանց գործարաններու այս եղծման մէջ Ֆաքիրները մեծ յառաջդիմութիւն ըրած են։ Միայն այս տեսակէտէն քննելով, Ֆաքիրներն ուսումնասիրութեանարժանի են։

Այս մոլեռանդներն երկու դասակարգի կը բաժնուին իրենց կրած տանջանքներուն համեմատ. տանջանքները մէկ կամ երկու տեսակ չեն, այլ բազմակերպ։ Իւրաքանչիւր Ֆաքիր այս պարագայի մէջ կ'աշխատի գերազանցել իւր ընկերակիցն սաստել կատարելագործելով տանջանքներու տեսակներն և եղանակները։

Կը բաւէ միայն Հնդկաստանի ճանապարհորդութեան ընտիր գիրք մը բանալ և իսկոյն անդ աչքի կը զարնէ Ֆաքիրներու նկարագրութիւնը։ Այս նկարագրութիւններն անհաւատալի և չափազանցեալ պիտի երեւային եթէ նոցա մէջ մի օրինակ համաձայնութիւն մը չտիրէր։ Ահա քանի մը պատահական օրինակներ.

Անշարժ Ֆաքիրներ։ Սոցա թիւը խիստ մեծ է Հնդկաստանի մէջ։ Նոքա նախապէս որոշեալ տեղ մը արձանի պէս անշարժ կը մնան երկար տարիներ։ Ֆաքիրի մը համար կը պատմեն, որ տասն երկու տարի ձեռները խաչաձեւ կուրծքի վրայ բռնած կեցեր է առանց պառկելու և նստելու։ Այսպիսի պարագայի մէջ կարեկից մարդիկ կը խնամեն զայն եւ կը հոգային որ [illegible] անօթութենէ չը մեռնէր։ Կան Ֆաքիրներ ալ որ նստած վիճակի մէջ կը մնան և իբրեւ մեռեալ կ'երեւին, իսկ ուրիշ տեսակները վերյիշեալ տանջանքները չենին համարելով կը փռուին գետնի վրայ, այնպէս որ շատ դժուար կը լինի այսպիսիները դիակէ զանազանել. այս դրութեան մէջ կը մնան երկայն ժամանակ։ Դիւրաւ կարելի է ենթադրել թէ ո՛րպիսի վիճակի մէջ կը լինի Ֆաքիրն երբ քանի մ'ամիսներ կամ քանի մը տարիներ բացարձակ անշարժութեան դատապարտուած լինի։ Այս տեսակ Ֆաքիրը յոյժ նիհար է, բոլոր անդամներն ծիւրուած, մարմինը սեւցած եւ ցեխի չորցած ու ճաքճքած շերտերով ծածկուած կըլլին։ Երկայն եւ գիսախռիւ մազերը կը ծածկեն ամբողջ գլուխն ու ուսերը. մօրուքը թաղիքի խուրձ մը կը ներկայացնէ. ոտքերու և ձեռներու վրայ արձակ համարձակ աճած եղունգները կատարելապէս ճիրաններու ձեւ առած են։ Այսպիսի Ֆաքիրի մ'ընդհանուր տեսքն ահռելի է և սարսափեցուցիչ, և սակայն բոլոր Ֆաքիրներու դիմական նկարագիրն է այս։ Անշարժ Ֆաքիրներու դասակարգին կը վերաբերին և այն Ֆաքիրներն, որոնք մինչեւ վիզը հողի մէջ կը թաղեն իրենք զիրենք, հողէն դուրս, գետնի մակերեւոյթի վրայ իրենց գլուխները միայն պահելով, առանց բանով մը ծածկելու զայն։ Նոքա այսպէս թաղուած կը մնան տօնախմբութեան ամբողջ ժամանակը, իսկ երբեմն քանի մ'ամիսներ և մինչեւ անգամ ամբողջ տարի մը։

Անշարժ անդամներ ունեցող Ֆաքիրները միայն պէտք է [illegible] կոչել, որովհետեւ նոցա իրենց տեղէն խախտած ոսկորներուն տեղ նոր ոսկորներ աճած են յօդերուն մէջ։ Բարացած ձեռքով կամ երկու ձեռքերը դէպի վեր երկնցուցած և այս վիճակի մէջ գօսացած Ֆաքիրներն ալ նոյնպէս խիստ մեծ թիւ մը կը կազմեն ի Հնդկաստան։

Ահա ինչպէս կը նկարագրէ ականատես մը, որ Ֆաքիրներու կեանքը լաւ ուսումնասիրած է.

«Այդ հոգեւորականութեան դասուն անդամներէն մէկը տեսայ. գլխի և մօրուքի խիտ մազերը ամբողջ դէմքը կը ծածկէին. հաւանաբար ծնած օրէն ի վեր սանտրի երես տեսած չունէին նորա մազերը։ Նորա դէմքը սարսափելի այլանդակ տեսք մ'ունէր. բայց այս տարօրինակ կերպարանքի մէջ ամենաանճոռնին և տգեղը նորա յօդերու մէջ աճած ոսկորներով, չորացած, սեւցած ձախ ձեռքն էր, որ ուսին ուղղաձիգ կերպով ցցուած կը մնար օդին մէջ։ Մատները դէպի ափը ծռած էին. եղունգներն աճելով այնքան մեծցած էին որ ամբողջ ափը կը լեցնէին և մատներու մէջտեղէն դուրս ելնելով ձեռքին միւս կողմը զալարուելով՝ գիշակեր թռչնոց մագիլներ դարձած էին։ Վերջապէս ափին և մատներու մէջ մնացած պարապ տեղն ալ հողով ծածկուած էր, ուր սրբազան մրտենին բուսած էր որպէս թաղարի մը մէջ։»

Միւս Ֆաքիրներն ուսերուն ուղղաձիգ վեր բռնած երկու ձեռներով կուռքերու նման արձանացած կը մնան շաբաթներ, ամիսներ և տարիներ. իսկ ոմանք ուսի հետ մի և նոյն գծի վրայ կը պահեն իրենց ձեռները։ Ֆաքիրներէ ոմանք իրենց մէկ կամ երկու ոտներն ծառերու ճիւղերէն կը կապեն և գլխիվայր կը կախուին օդի մէջ և այս դրութեամբ կը մնան ամբողջ օրն. արիւնադարձութեան խանգարման նշաններ չեն երեւնար նոցա դէմքերու վրայ և առանց նեղութիւն մը կրելու ազատութեամբ կը խօսին, որպէս թէ սովորական վիճակի մէջ լինէին։ Այս դիրքի մէջ իրենց համրիչները կը դարձունեն՝ քթի տակէն աղօթքներ մրմռալով։

Ֆաքիրներէն ոմանք ունին նաեւ ամենանշանաւոր յատկութիւն մը, որ բոլորովին ապռութեան մէջ կը թողու զմարդ։ Նոքա, պարկի մը մէջ փաթթուած, կը մտնեն դագաղի մէջ, կը կղպեն զայն և կը մնան անդ ամբողջ շաբաթներ և մինչեւ անգամ ամիսներ առանց մեռնելու։ Այս դրութեամբ նոքա բացարձակ անշարժութեան կը դատապարտուին և տարապայման ժուժկալութեամբ կ'ապրին. իրենց գործարանները կ'ընդարմանան և կատարեալ թմրութեան կ'ենթարկին։ Այս անզգայութեան շնորհիւ, նոքա կարող են առանց կերակուրի մնալ քանի մ'օրեր և մինչեւ անգամ ամբողջ շաբաթ մը։ Կը պատմեն թէ եղած են այնպիսի երեւելի Ֆաքիրներ որ դագաղի մէջ թաղուած մնացած են մօտ տասն ամիս և մինչեւ անգամ ամբողջ տարի մը։

Ֆաքիրները մասնաւորապէս իրարու հետ կը մրցին իրենք զիրենք այլ և այլ սարսափելի տանջանաց ենթարկելու համար։ Նմանօրինակ մոլեռանդներու թիւը խիստ մեծ է ի Հնդկաստան։ Հնդկաստանի նշանաւոր ճանապարհորդ Րուսէլ անձամբ ականատես եղած է թէ ինչպէս Ֆաքիրներն իրենց անձը խիստ տանջանաց կ'ենթարկեն, որ՝ նոցա կարծիքով՝ դէպի երկինք տանող միակ ճանապարհն է.

«Ես տեսած եմ այս մուրացկան հոգեւորականութեան ամբողջ խմբեր, որոց արտաքին նկարագիրը սոսկալի է։ Նոքա [illegible] էին, բոլորովին մերկ և ուսերնուն վրայ թափթփած խառնիճաղանճ մազերով։ Նոքա ահռելի շարժումներ ընելով կ'ոստոստէին, և դժոխային պար մը կը խաղային, երբեմն երբեմն վայրենի սուր ու անբնական ճիչեր արձակելով։ Այս ջղաձգական ոստոստումներու ժամանակ տեսակ մը կեռ և սրածայր սուրեր ձեռքերնին բռնած այս ու այն կողմ կը շարժէին, և մերթ ընդ մերթ այս սուրերը կը մխէին իրենց մարմնոյ, մանաւանդ կողերու, կուրծքի, ազդրերու մէջ և չէին դադրեր իրենց անձանց անբուժելի վէրքեր պատճառելէ, մինչեւ որ ապշած և ապուշցեալ ամբոխն, որու մէջ այս արիւնալի և մահահամբոյր տեսարանն տեղի կ'ունենար, բաւական դրամ չնետէր նոցա առջեւ, որպէս զի վերջ տան այս կամաւոր կատաղութեան։»

Մեծ տօնախմբութեան մը ժամանակ, երբ տակաւին Անգլիացիք չէին միջամտեր այդ հանդէսներն փոքր ինչ մարդկօրէն կատարել տալու համար, կարելի էր տեսնել թէ Ֆաքիրներն ի՛նչ կերպով կը կախուէին Հնդկաց գլխաւոր Աստուծոյն կառքէն՝ Նորա երկաթէ ճանկերն իրենց մարմիններու մէջ մխելով։ Քուրմերէն ոմանք այդ երկաթի ճանկերն իրենց ուսի երկու թիակներու մէջ կը խրէին. ճանկերը ամրացած էին երկայն ձողի մը՝ որ մետաղէ անուորդի վրայ կը դառնար։ Ֆաքիրը, որ տասնեհինգ կանգուն բարձրացած էր գետնէն, դէմքը կը ծամէր և երանութեան քաղցր ժպիտ մը ուղղելով դէպի հաւատացեալները՝ ծաղիկներ կը նետէր նոցա։ Իսկ ոմանք կը թաւալէին խոշտանակներու վրայ, որոց ներքեւ ցցուած էին սրածայր գամեր, կամ սուրեր որոց ծայրերը նոյնպէս դէպի դուրս ցցուած էին։ Աւելորդ է ըսել թէ Ֆաքիրները այդ խոշտանակներու մէջէն կ'ելնէին ոտքէն գլուխ արիւնաթաթաւ։

Բազմաթիւ Ֆաքիրներ Հնդկաց աստուծոյն փառաց և պատւոյն համար իրենց կուրծքին, ուսին և ճակտին վրայ հարիւր քան ճեղքեր կամ վէրքեր կը բանային. 120 թիւը սրբազան թիւ մ'է նոցա համար։ Իսկ ոմանք իրենց բերնէն դուրս հանած լեզուներն սուր դանակներով մէջտեղէն կը ծակէին և այս դիրքով կը կանգնէին հանդիսատես ամբոխին առջեւ. ոմանք ալ մարմնոյն վրայ բացած վէրքերու մէջ կը մխէին սրածայր երկաթներ և եղէգներ, և այսպէս կը մնային։

Այս ամեն օրինակներէն ընթերցողը կը տեսնէ որ Ֆաքիրները յոյժ ճարպիկ յատկութիւններ ունին իրենց վրայ կարեկցութիւն եւ գութ շարժելու՝ երբ դրամ ստանալու յոյս ունին։

Կա՛մ բոլորովին վայրենի և կա՛մ քիչ թէ շատ քաղաքակրթութեան հետ ծանօթացութիւն ունեցող ժողովրդոց մէջ երբ մէկը կը ցանկայ հոգեւոր պաշտօն ստանալ, պարտաւոր է ենթարկիլ կրօնական դասակարգի օրինաց որ վերջին ծայր սարսափելի պատիժներու գործադրում կը տրամադրէ իւր դասակարգի անդամոց համար։ Վաղուց նկատուած է որ նորընծաներէն ոմանք այս տանջանքները կը կրեն առանց վիշտ կամ ցաւ արտայայտելու, մինչդեռ այլք անկարող լինելով դիմանալ տանջանքին՝ սարսափով խոյս կուտան, թէեւ այդ տանջանքներն միեւնոյն ձեւաց պատրաստութիւններ են և համանման բոլորովին։ Այս պատճառաւ եթէ ո եւ է մէկը կ'ուզէ սոյն դասակարգին յարիլ, բայց որոշեալ տանջանքներն կրելու անկարող է, այն ատեն «անզգայացուցիչ» միջոցներու կը դիմեն, նորընծայի ամբողջը մարմինն անզգայանութեան կը դատապարտեն և ապա տանջանքներու փորձը կը կատարեն վրան։

Միակ գլխաւոր միջոցն, որու կը դիմեն Ֆաքիրներն, կամքի հաստատութիւնն է, ինչպէս ցոյց կուտան այն Ֆաքիրներն, որոնք անշարժ կը մնան և մասնաւոր նախապատրաստութեան և նախափորձութեան ամենեւին պէտք չունին։ Միեւնոյնը կարելի է ըսել և այն Ֆաքիրներու մասին, որ մինչեւ վիզն իրենք զիրենք կը թաղեն գետնի մէջ։ Այստեղ միայն կամք պէտք է ունենալ։ Հաւանականաբար Ֆաքիրները այս պարագայի մէջ միեւնոյն փոփոխութեանց կ'ենթարկին, որոց կ'ենթարկի մարդ երբ յանկարծական հիւանդութիւն կը կրէ, կամ ոսկորը տեղէն կ'ելնէ։ Անգործութեան առաջին օրերը առողջ գործարանները կը գրգռուին, ամբողջ մարմինը ծանր տկարութիւն մը կ'զգայ, չորցած ջիղերու պրկումէն մկանունքները կըսեղմուին, բայց յետոյ առ սակաւ սակաւ, տկարութիւնը կ'անցնի, գրգռուած մկանունքը կը խաղաղին, գործարանները կը յարմարին իրենց նոր վիճակին և անզգայութեան և անշարժութեան կը դատապարտուի։ Շատ հաւանական է որ Ֆաքիրները քանի մ'ամիսներ անշարժ մնալով այլ ևս տեղափոխուելու ցանկութիւն չեն ունենար, մինչեւ անգամ եթէ փափաք ալ յայտնեն՝ իրենց դիրքը փոխելու անկարող պիտի լինէին, մկանունքներու հիւծման և յօդերու մէջ ոսկերաց աճման պատճառաւ։

Այս ամեն ինքնակամ տանջանքները կրելու համար, մոլեռանդները շատ ցաւ չեն զգար և սորա պատճառը բացայայտ է։ Հնդկաստան հրաշալեաց և զարմանաց աշխարհ լինելով ամեն տեսակ «անզգայացուցիչ» բոյսեր կ'արտադրէ, որոնցմէ կը պատրաստեն հաշիշ և ափիոն։ Եթէ տանջուողն որոշեալ չափով մը գործածէ այս թոյներն, նոցա շնորհիւ կատարեալ անզգայութիւն կ'ստանայ և տանջանաց ցաւն ամենեւին չզգար։ Նոյնպէս հնդկական դեղագործութեան մէջ կայ տեսակ մը հեղուկ Բանկ անուամբ։ Այդ դեղը գրգռեցուցիչ արբեցութիւն մը յառաջ կը բերէ, որ կատարեալ անզգայութիւն կը հասցնէ։ Բանկը հաշիշի և ափիոնի խառնուրդն է։ Այս հեղուկն իւր յատկութեամբ շատ նման է այն դեղին զոր Պրահմանները կուտան խարոյկի մէջ այրուող որբեւայրի կնոջ, որով զոհը ո՛չ միայն կ'անգիտանայ թէ ինչ պիտի լինի, այլ մինչեւ անգամ այնպիսի անզգայութեան կ'ենթարկի՝ որ կրակի հզօր ազդեցութիւնն ալ անկարող կը լինի զգալու։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՈՒՍԹԸՐ, 6 փետրուար

Այս տարի ձմռան եղանակը շատ խիստ է բոլոր Միացեալ-Նահանգաց մէջ, մանաւանդ այս մեր արեւելեան նահանգներու մէջ՝ ուր ջերմաչափը մէկ ամիսէ ի վեր զրոյէն 15ին և 25ին մէջտեղ ելեւէջ կ'ընէ, մինչդեռ երկրին երեսը 10 մատնաչափէն աւելի ձիւն կայ սառած և կարծրացած։

Ամեն տեսակ ապրանքներու չափէն աւելի անվաճառ մնացած ըլլալուն պատճառաւ՝ գործարանք մեծ մասամբ դադրած են գործելէ. ոմանք ալ յիսուն առ հարիւր նուազեցուցած են իրենց արտադրութիւնները, հետեւապէս գործաւորաց դասուն մէջ մեծ աղքատութիւն կայ մանաւանդ այս եղանակին խիստ ժամանակը։

Ուսթըրի հայ գաղթականութիւնը՝ որ մեծ մասամբ քարբերդցի գիւղական Հայերէ կը բաղկանայ, բաւական կը վնասուի այժմ գործերու սոյն անորոշ վիճակէն, թէեւ տակաւին ո՛չ մէկը յուսահատ վիճակի մէջ է, ի շնորհս իւր հայրենակցաց առատաձեռնութեան։ Սա ալ ճշմարիտ է սակայն թէ և ո՛չ մի քարբերդցի հայ գոհ է երկրին և տեղւոյս մէջ ունեցած վիճակէն, սա բացարձակ պատճառաւ թէ պանդխտութիւնը հոս կրկնակի դառն է անոր համար որ երկրին լեզուն չեն կարող խօսիլ, և ո՛չ ալ համաձայնիլ տեղացւոց սովորութեանց հետ։

* * *

Ամերիկեան թերթի մը մէջ կարդացինք հետեւեալ սիրուն խօսակցութիւնը.

Քահանան. Ձեր յաւիտենական հանգստարանի մասին յայտնելու փափաք մ'ունի՞ք. ծնողացդ քով թէ խօսեցելոյդ քով հանգչիլ կը փափաքիք։

Օրիորդը. Ո՛չ, մի՛ թաղէք զիս ծնողացս քով, որոնց գգուանքները կըրնան վայրկեան մը խանգարել իմ յաւիտենական երջանկութիւնս։ Մի՛ թաղէք զիս խօսեցեալ սիրելույս քով ալ, որուն վրայ ունեցած սէրս կրնայ անհանգիստ ընել զիս։ Կը խնդրեմ թաղեցէ՛ք զիս այն վաճառականներէ միոյն խանութներուն մէջ, որ իրենց ապրանքները լրագիրներու միջոցաւ ծանուցում չեն ըներ։ Հետեւապէս՝ կըրնամ ամենայն հանգստութեամբ ննջել յաւիտեան հոն։

Բարոյականն. Ծանուցում ըրէ՛ք, եթէ կը փափաքիք շատ ապրանք ծախել։

—Ջիքակօ քաղաքին մէջ հրատարակեալ լրագիրներէ մին հետեւեալ ծանուցումը կ'ընէ.

«Մեր արդէն ունեցած հարիւր հազար բաժանորդներու վրայ հարիւրյիսուն հազար բաժանորդ եւս աւելցնել փափաքելով, յետ երկար խորհրդածութեանց որոշեցինք հետեւեալ օգտակար և շահաւոր առաջարկը ընել մեր նոր բաժանորդաց, որոնք եթէ փափաքին օգտուիլ մեր պայմաններէն՝ պէտք է անմիջապէս մեզ ղրկեն իրենց անունները և հասցէն, որպէս զի կարենանք արձանագրել զանոնք և գործադրել առաջարկեալ պայմանները.

Պայմանք բաժանորդագրութեան

1. Ամեն անձ.ք որ մեր լրագրոյն բաժանորդ գրուիլ կ'ուզեն, պէտք է որ առանց յապաղման մեզ ղրկեն կէս տոլար (իբր 12 դահեկան) և այս կերպով ապահովեն լրագրոյս վեցամսեայ բաժանորդագրութեան իրաւունքը ստանալն, թղթատարութեան ծախքը մեր վրայ լինելով։

2. Ամեն անձ.ք որ լրագրոյս վեցամսեայ բաժանորդագին կէս տոլար վճարած են մեզ, իրաւունք ունին՝ երբ որ ուզեն՝ մեզմէ հարիւրին եօթը տոկոսով հարիւր տոլարէ մինչեւ հինգհարիւր տոլար փոխառութիւն մը ընել։ Այս դրամն ապահովելու համար երաշխաւորութիւն չպիտի պահանջենք մեք. բաւական է որ բաժանորդը իւր ճիշդ անունը և հասցէն տայ մեզ, ինչպէս նաեւ իւր տանը շուրջը բնակող մէկ երկու անձանց անունները և հասցէն, որպէս զի փոխառու անձի բարոյական կացութեանը մասին տեղեկութիւն ունենանք։

3. Ամեն անձ.ք որ մեր լրագրոյն վեցամսեայ կէս տոլարը վճարելով բաժանորդ գրուած և մեզ հետ փոխառութիւն մը բրած են, իրաւունք պիտի ունենան մեր առած դրամը չվճարել այնչափ ժամանակ՝ որչափ որ իրենց բաժանորդագինը և դրամի տոկոսը կը վճարեն։

4. Լրագրոյս բաժանորդ գրուելէ դադրած վայրկենէդ մեզմէ բրած փոխառութիւնդ ամբողջապէս մեզ դարձնելու ես, եթէ ոչ մայր դրամը հաւաքելու օրինաւոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, ևն։

Թէ ինչպէս պիտի կարենայ լրագիր մը այս խարխուլ հիմանց վրայ յենլով իւր բաժանորդաց քսան ոսկիէն մինչեւ հարիւր ոսկի փոխ դրամ տալ, գաղտնիք մ'է այս զոր լուծելու համար պայմանագրութեան առաջին մասը ուշադրութեամբ կարդալ հարկ է. այսու ամենայնիւ հազարաւոր միամիտներ իրենց կէս տոլարը կը ղրկեն ամեն օր, յուսալով թէ փոխառութիւն մը պիտի կարենան ընել Ջիգակոյի Փօսթ ընտ Թօրչէ շաբաթական լրագրոյ ճարպիկ խմբագրին հետ։

— Պզտիկ աղջիկ մը որ ամայի դաշտէ մը կ'անցնէր՝ ոտքը սահելով կ'իյնայ և դէշ կերպով կը վիրաւորի։ Երբ տուն կը հասնի՝ կ'սկսի աղաղակել։ Մայրը կ'ըսէ. «Խեղճ աղջիկս, ո՛ գիտէ որչա՛փ լացիր ինկած տեղդ»։ — «Ո՛չ, ամենեւին չի լացի, կը պատասխանէ աղջիկը, զի հոն ուր ինկայ, ոչ ոք կար իմ աղաղակս լսելու, ուստի համբերեցի մինչեւ տուն գալս»։

Բարոյական. Մեք կուլանք և կ'ողբանք՝ ուրիշներու գութը շարժելու համար, ոչ թէ որովհետեւ կ'զգանք թէ իրօք ցաւելու պատճառ մը ունինք։

— Բնակութեան սահմանեալ շէնքերու խոհանոցները ստորին յարկը գտնուելու դրութիւնը՝ առողջապահական տեսակէտով այնչափ օգտակար չէ, և շատ անգամ բնակարաններու մթնոլորտը կ'ապականի խոհանոցէն դուրս ելած զանազան տեսակ կազերու միջոցաւ։ Ուստի մօտերս սկսած են երեւելի օթելներու, նաեւ մեծ տուներու խոհանոցներն և ճաշարանները շէնքին ամենէ վերին յարկը զետեղել, որպէս զի շէնքը ազատ ըլլայ այն անհաճոյ հոտերէ զոր դուրս կուտան միօրինակ շոգիի, համեմներու և կանանչեղէններու հոտը, խառն ի խառն դիզուած։

— Միացեալ Նահանգաց մէջ նշանաւոր համալսարանի մը Նախագահը՝ Փօթէն անուն՝ որ «Վարդապետ Աստուածաբանութեան» տիտղոսն ալ կը վայելէ, ինչպէս կ'երեւի անարժանաբար, անցեալ օր բեմ ելնելով կանանց դէմ նախատալից խօսքերով քարոզ մը կը խօսի, առարկելով թէ ամեն կերպ անբարոյականութիւն և թերահաւատութիւն ի շնորհս կանանց ազատութեան յառաջ եկած են, եւն եւն։ Քարոզիչ վարդապետին ունկնդրաց մէջ կը գտնուէր տիկին Շուշան Անթընի։ Այս տիկին չի կարենալով հանդուրժել քահանայութեան անարժան անձի մը անճոռնի վարդապետութեանց, սա պէս կը պատասխանէ քարոզչին. «Եթէ մայրդ ողջ ըլլար, իր ծունգերուն վրայ առնելով քեզ գլխիդ բերնիդ ապտակ մը պիտի զարնէր»։ Տիկնոջ խօսքերը թէ՛ երկայրի և թէ՛ վայելուչ յանդիմանական կը նկատեն լրագիրք, աւելցնելով սակայն թէ, տօքթէօր Փօթէնի պատասխանել պիտի նուաստացընէ զիրենք և փափուկ սեռի իրաւանց խնդիրը։

— Քօնէքթիքըթ Նահանգի մէջ 40 շոգենաւ կ'զբաղին բոլոր տարին ոստրէ հանելու և իրենց արտադրութիւնն է օրական 36,720 կողով, 80,000 տոլարի չափ արժողութեամբ։

— Անգլիացի բժիշկ մը մարդկային գլուխներու վրայ գտնուած մազերը համրելով հետեւեալը ստուգեր է թէ մէն մի քառակուսի մատնաչափ տեղւոյն վրայ 1,066 մազ և բոլոր գլխուն վրայ 128,000 մազ կը գտնուի։

— Պօսթօնի մէջ այս օրերս ընկերութիւն մը կազմուեցաւ հետեւեալ նպատակաւ. «Ամուսնացած ժամանակդ բնակարան մը և կամ գործի սկսելու չափ դրամագլուխ մը հայթայթելու ընկերութիւն»։ Ընկերութեան պայմանքն են ամուրի լինել, և մէկ անգամի համար 250 տոլար վճարել։ Ընկերութիւնը 100 բաժանորդ գտած է արդէն։

Մ. Թ.

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. Ոսկի
Պահեստի դրամ 274,155 » »

LONDON AND LANCASHIRE
ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վստահաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և մօտակայ գիւղերու մէջ. գիներու և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ջ. ՐԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հովաճեան խան 16
ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կապայի խան

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ էյալէտ անպարընա մահֆուզ նիմունէսինէ մէ չուրուլթը մուգաբբէրէսինէ թէվֆիգան լիւզումի օլան իւչ պին արշունը ճէտիտ լաճիվէրտ կէմէր չուհասընըն մուատիլէ չուհասընըն պէհէր արշունը ճէտիտ գըրդ խէտի պուչուգ գրուշա թալիպի էօհտէօինտէ օլուպ չուպալթը բուվմինին օն տօգուզընճը սալը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն մինագասասը պիլ իճրա էհվճ մէզգիւրտէ գարարը գաթիխի վիրիլէճէկինտէն իճմայէ թալիպ մէ էրկիրմինճի չէհարշէնպիհ կիւնի խիւզուէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլընմալարըն մուգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ ազայիէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

ֆի 9 Շուպաթ 300

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ազլամի հարպիէ իչուն իւչ պին պիր սէնէլի մարթինիատ չուպալթ նիշանէթինէ գատար պիր սէնէ զարֆընտա մահ պէ մահ լիւզումի օլաճագ օթուզ աօգուզ գալէմ մուհիմմաթը գըրտասիէ իթթիխազ օլունան նիմունէլէրինէ թաթպիգան հէր այըն իւլթիզամէրինատ սէրրաճխանէ ամպարընա թէսլիմ օլունմագ շարթը մէ չէրախիթ սախրէսի իլէ թալիպինտէն ֆիաթ ալընարագ մինագասասը գօնըլմըշ մէ իշպու չուպալթը բուվմինին օն սէքիզինճի բազար իրթէսի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն մինագասասը իճրա օլընարագ մէզգիւր կիւնէ գարարը գաթիխի վիրիլէճէկի մուգարրէր պուլընմըշ օլմալէ իթթարինա թալիպ մէ օն աօգուզընճը սալը կիւնի խիւզուէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլընմալարըն մէգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ ազայիէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

ֆիյ 9 Շուպաթ 300

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Խիլրահա իմալի Թիմուր Թօքա
Ամէտ սէքիզ պին, նումէրօ օն ։
Ամէտ օն իքի պին սէքիզ եիւզ,
Նումէրօ օն պիր ։
Ամէտ պէշ պին աէօրթ եիւզ, նումէրօ օն աէօրթ ։

Պէհէրի պիրպիրի եւզէրինէ սէքիզ փարա ։

Նիզամիյէ սէրաճխանէ անպարընա, մահֆուզ նիմունէլէրինէ թէվֆիքէն, միւպայիա օլունաճագ պալէատէ մուբադդամէլ մըդաար թօգա ֆիյաթի մուրագգամասի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չուպալթը բուվմինին օն աէօրտունճի փէնչշէնպիհ կիւնիւրէ գատար պէհէր կիւն մինագասասը պիլ իճրա մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիխի վիրիլէճէկլինտէն իճրա իճմէյէ թալիպ մէ օն պէշինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ խիւզուէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունմալարըն մագամը սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ ազայիէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

14 Շուպաթ-1300

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ինչաաթը աուքէրիյէ իչուն կէլէճէք պին իւչ եիւզ պիր սէնէսի զարֆընտա լիւզումու օլան էնվայի քէրէսթէ մէ թուղլա մէ քիրէմիտ մէ գարֆիճա մէ էնվայի միսմար մէ պօեա մէ էսէվմէթ, հասըլը ինշաաթա միւթէալլիք քէսթքէյի էշեանըն ուսուլ մէ նիզամը մէճհ իլէ իհալէ չուպալթը նիհայէթինէ գատար մինագասալարը իճրա օլունաճագընտան, էշեայի մէզքիւրէյի իթախէ թալիպ օլանլարըն չէրայիթինի ազնամալըրի մէ ուսուլը մէճհ իլէ պաքէթիլ իրայէսի մէ եախօտ աէքօղիթօ իթթաք իլէ թէհմինաթ միրմէք իւզրէ իւթինաքամ մէ ինչաաթը աոուքէրիյէ ազայիէսինէ միւրաճաաթլէ, մինագասաեա կիրիշմէլէրի լիւզումու իլան օլունուր ։

12 շուպաթ, 1301

1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. արժէթուղթք «5 % Բրիւրիթէ»

«Բրիւրիթէ» Օսմանեան արժէթուղթ ունեցող անարդ կը ծանուցուի որ թիւ 6 կտրոնն և վերջին վիճակահանութեան ելած արժէթուղթք պիտի վճարուին Օսմանեան Կ. Պանքայի Պոլսոյ ճիւղէն, (Իւթարքարըր) յառաջիկայ Մարտ 1/13էն սկսեալ ։

Կտրոններուն և արժէթղթոց հետ պէտք է ներկայացնել անոնց թիւերը նշանակող ցուցակ մի ։ Վճարմունք պիտի լինին միմիայն երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ։

Կ. Պոլիս, 12 փետրուար 1885

4—12

Պարոնայք Ճ. Վ. Ուիթըլ և ընկերութիւն յառաջիկայ ապրիլ 1 էն սկսեալ չափաւոր գնով վարձու կուտան իրենց այժմեան խանն (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը ։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ
Պոլիս, Պահչէ-գարու, Խօճէր էֆէնտի խանին դիմաց ։

ՆԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԹԻՐԷՃ-ԳԱՐՈՒ, Թիւ 3 վաճառատան մէջ մեծ և փոքր քանակութեամբ կը վաճառուին հետեւեալները ։
Հանքածուխ, ՆԻՒՔԱՍԼ և ՔԱՐՏԻՖ
Զուլեւի երկաթ, ՔԱԼՏԸՐ — թիւ 1.
Հանքածուխ, ՔՕՔ.
Տակուն աղիւս, ՔՕՎԼԸՆ.

Բոլոր այս ապրանքներն ընտիր տեսակէ են և ԽԻՍՏ ԱԺԱՆԳԻՆՆԵՐՈՎ կը վաճառին ։

ԵՐՈՒԱՆԴ Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՍԵՒ ԵՒ ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿԵՐՈՒ

204. — Մահմուտ բաշա չարշը, թիւ — 204.

ՍԵՒ ՆԵՐԿ

Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած եւ գործածուած սեւ ներկերուն վրայ իմ կատարելագործեալ բաղադրութեամս առաւելութիւնը յաճախորդք դէթ մի անգամ փորձելով կրնան հասկնալ ։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՆԵՐԿ

Կան այնպիսի մազեր որ իրենք շագանակագոյն բայց ճերմակ մազերով խառն են ։ Իմ բաղադրութիւնս, որ տասն վայրկեանի մէջ մազերն իրենց բնական գոյնին կը դարձնէ, առ նուազըն մինչեւ մէկ ու կէս ամիս կրնայ տեւել, առանց անոնց բնական փայլունութիւնը կորսնցնելու, որով կը գերազանցէ Եւրոպայէ եկած սեւ և շագանակագոյն նմանօրինակ ջուրերը, մանաւանդ որ քիմիական բաղադրութեամբ վնասակար հետեւանք յառաջ չբերեր բնաւ ։ Վերոյիշեալ ներկերը գործածելու եղանակին վրայ տեղեկութիւնք կը տրուին վաճառատանէս ։ Գիները յոյժ գոհացուցիչ են ։

Շատ գնողներու համար 20 0/0 զեղչ կը լինի ։

24—52

ԱԶԴ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
Առ Բէլ
Մասն Առաջին

Նոր տպագրութիւն ընդարձակ յաւելուածովք բաժին վրայ ։

ԳԻՆ 7. 50

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Մասն Բ.

Ա. մասին մէջ ազուն Ֆրանսերէնի հետ քիչ մ'ընտանենալէ յետոյ՝ այս Բ. մասին մէջ կը վարժի գործածելու Անկանոն բայերը, Ստորադասականի ժամանակներն ևն. ։ Յետոյ կու գան մանրամասներ՝ աշակերտը Ֆրանսերէն գրութեան հրահանգելու գիտմամբ աստիճանաւորեալ ։ Բայց ամենէն կարեւոր մէկ մասն է Ֆրանսերէն բառից կազմութեան համար աւանդեալ կանոնք՝ որ առաջին անգամ ըլլալ հայ լեզուով կը հրատարակուին ։ Քերականութեան այս ամենակարեւոր մասը բառագիտութեան գաղտնեաց մէջ կ'առաջնորդէ ուսանողը դիւրին և ախորժ միջոցաւ ։ Ի դիւրութիւն աշակերտաց գինն ևս զեղչեալ է և կը վաճառուի 5 դահեկան ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԽԸՏԻՎԻՅԷ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ՊԷՀԷՐԱ շոգենաւը, նաւապետ ՔՕՇԷՐ պիտի մեկնի յառաջիկայ Զորեքշաբթի, փետրուար 25, ժամ 4ին

Շոգենաւս Աղեքսանդրիայէն ուղղակի պիտի ընէ Եաֆայի և Պէյրութի համար ։

Խըտիվիէ Ընկերութեան շոգենաւք Կ. Պոլսէն կը մեկնին ամեն Զորեքշաբթի երեկոյները, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր և Բիրէա հանդիպելով ։

Աղեքսանդրիա կը հասնին Երկուշաբթի առաւօտները ։ Ուղեւորութիւնք կը տեւէ չորս ու կէս օր ։

Ուղեւորներու և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամուրջին քով, Վալիտէ-Սուլթան խան և կամ Ղալաթիոյ ճիւղը, Վօյվօտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտտին խան ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՔ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան ։ Սենեկապաս կին մը յատկացուած է տիկնանց սրահին ։ Միանգամայն իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ Եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի ։ Առաջին աստիճանի տոմսակք մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք իրենց ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ շոգենաւին հանդիպած ո՛ և է նաւահանգիստն ելնելով, օրերով ժամանակ անցնին և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն ։ Անուազն երեք անգամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ 0/0 10 զեղչ մը կը լինի ։ Երթ ու դարձի տոմսակաց վրայ 0/0 10 զեղչ մը կը լինի, ի բաց առեալ ճաշը ։ Ընտանեաց համար այս զեղչն 0/0 15 է ։ Երթ ու դարձի տոմսակք մինչեւ վեց ամիս ընդունելի են, եթէ Ապրիլի սկիզբէն մինչեւ Յուլիսի բոկիզբը գնուին, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են ։

Ծանօթ. — Խըտիվիէ ընկերութեան Կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւներն՝ ամեն ուրբաթ Սիւէզէն ելնելով, շաբաթը մէկ անգամ Եամպու, Ճիտտէ և Սուաքիմ. և տասնեհինգ օրն անգամ մը Մասավա, Հօտէյտա և Ատէնի ծովածոցին մէջ, Թաճուրա, Պէրպէրա և Ատէնի նաւահանգստները կը հանդիպին ։

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլեայի և Բօնէի մէջ կանոնաւորեալ բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատօլի որ փետրվար 25 ին Մարսիլիայէն և մարտ 4 ին Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնէրէ որ պիտի մեկնի փետրուար 23, երկուշաբթի երեկոյ ժամ 4 ին ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ԲԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օմանտի	4000	Բէրօս	3030
Սեսօսդրիս	3250	Ատլանդիք	4700
Թիպա	3250	Լոդիւս	800
Մաքսոդա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Սեսօսդրիս շոգենաւը նաւապետ Օուէն ամսոյս 2ին աստ կսպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքնաղակէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31. Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տասն օրն կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ .

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրեկոն	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալճերիա	3,000	Նումիդ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բաւոնիա	5,000
Պաթավիա	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սկիթիա	4,600
Քալաբրիա	4,700	Սարաքօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Դեմերարա	2,500	Սիդոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քետար	2,500	Թրինիդատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Բեթրա շոգենաւը, նաւապետ Ուայթ, փետրուար 4ին աստ կսպասուի ։

Ստորագրեալն պատուէլթիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, և Ամերիկայի և Կանատայի ուրիշ և սեւ նաւահանգստաց համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանդրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պորօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյլը	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիլէօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրաքօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Խնդանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Համկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիաօ	2,300	Ֆասնդօ	3,600
Քէլօօ	2,000	Էէտտօ	3,600
Քօֆօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Րինալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, Հըլլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով ։

Քօմօ շոգենաւը յունվար 28 ին Հըլլէն մեկնեցաւ ի Կ. Պոլիս և աստ կ'սպասուի փետրուար 18 ին ։

Սալէրնօ շոգենաւը փետրուար 20 ին Հըլլէն ճամբայ պիտի ելնէ ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի .

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլեթ խան Ղալաթիա

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլ, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորեալ բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքս
Արաբիա	2,500	Րօճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասետոնիա	3,500	Մարշ
Րումելիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Մասետոնիա շոգենաւը ամսոյս 20 ին շաբաթ օր Պաթումէն աստ պիտի վերադառնայ և Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի ։

Րումելիա շոգենաւն ամսոյս 10 ին Լիվըրբուլէն աստ պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Սեւ-ծովու մէջ .

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆլորեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իբերիան	5500
Արաբիան	3700	Իլիրեան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիպուրեան	2500
Սայպրեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրպի	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսեան	3800
Ֆասեան	3700	Վալենսեան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէզպիան շոգենաւը, նաւապետ Պօլ, այսօր Լիվըրբուլէն աստ հասաւ ։

Լիպուրնեան շոգենաւը, նաւապետ Մաք-Նօտ, ամսոյս 7ին աստ կ'սպասուի ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի .

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԼԷՕՆԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Լէօնարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաչման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
Լոնտոնի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն

			Անգլ. Լիր.
Արտօնեալ դրամագլուխ			3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ			2,500,000
Վճարեալ »	625,000		
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235		
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194		
		6,058,429	
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865		
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307		
		1,738,172	

NORTHERN
Assurance company
ՆՈՐԹՀԸՐՆ
Լոնտոնի և Էպըրտինի ապահովութեան ընկերութիւն

			Անգլ. Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ			3,000,000
Վճարեալ »	300,000		
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	811,871		
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300		
		2,890,171	
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206		
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572		
		771,778	

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ իւր վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացնել ։

Գրեթէ ամեն կարգի վստահաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները ։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալը, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն առած է ընկերութեան կողմէ ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթա, Քօմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

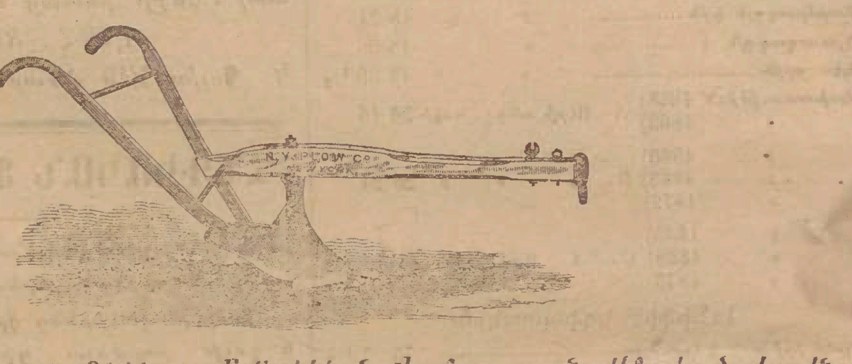

Ս. Ս. Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան Վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայի Երկրագործական գործիքներ ։ Զանազան տեսակ Արօրներ, Մարացորեն փոր տալու գործիք, մեծ և փոքր ։ Ցորեն մաղելու գործիք մեծ և փոքր ։ Գեղեցիկ ու խոտ ջարդող գործիք ։ Զանազան գործիքներ բանեցնելու համար ձիով գալարող մեքենայ ։ Պարտէզի գործիքներ ։ Հրդեհի փոքր ջրհան և այլ զանազան Ամերիկայի ջրհաններ ։ Այլ և այլ պտոյց ջուրերը հանելու գործիք ։ Ջիերու և արջառաց կերը մանրելու աղօրիք, ևայլն, ևայլն ։

Ամերիկեան Վաճառատուն ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ ։

Le véritable Papier JOB

est blanc nature, fin, régulier et résistant, qualités depuis longtemps reconnues par tous les bons fumeurs de cigarettes. Pour vous le procurer, veuillez vous adresser dans toutes les maisons sérieuses, honnêtes de votre ville qui vendent les papiers à fumer.

Je ne fabrique
uniquement
que cette marque
dont la couverture
porte à l'intérieur
la signature
qui est faite
comme ci-contre :
Jn Bardou

Ne pas confondre les cahiers signés ainsi avec des marques nouvelles qui pourraient vous être offertes.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

677 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱՅԻ 677
ԳՈՒԼԷ-ԳԱՐՈՒ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՔ

Փոքր պատկեր լուսանկարք վայելչական կերպով կը հանուին

Տեսարանք Կ. Պոլսոյ
Արեւելեան հանդերձից պատկերներ
Լուսանկարչութեան վերաբերեալ նիւթեր
Գիները խիստ դիւրամատչելի են ։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

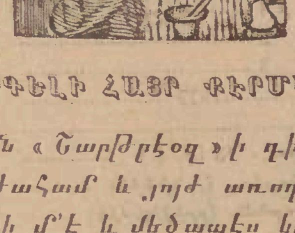

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ԳԷՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէզ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը ։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Գ. Պէրթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ ։

Գ

ԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Բոլորովին կը բժշկուին իմ դրութեամբս, հիմնեալ գիտական նոր խուզարկութեանց վրայ, նոյն իսկ ամենէն աւելի յուսահատ պարագայից մէջ, առանց երբեք խանգարելու գործառութիւնները ։ Նմանապէս կը բժշկեմ երիտասարդութեան տկարութիւնը, ջղայնութեանց և անկարողութեանց տխուր հետեւանքները ։

Գաղտնապահութիւն երաշխաւորեալ

Կը խնդրուի հիւանդութեան ճիշդ նկարագրութիւնը գրել.

ՏՈՒԹԹՈՐ ԳԻԼԼԱ
Անդամ բազմաթիւ Գիտական ընկերութեանց
6, Բլաս տը լա Նասիոն փարիզ

Մոսկուայի և Պետրբուրկի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

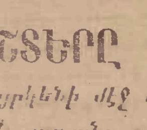

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍՐ)

Մի քանի վայրկենի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մնացորդ գործելու ։ Եղունգները կը շտկուին ։

Խորհրդակցութիւնք ամեն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3 ։

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 439
Պ. Սեպահի լուսանկարի գործարանին դիմացը
ՍՈՖԻ ԿՐԻՆՋԻ
Ոտնաբոյժ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ